

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ, КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

_____ О.А. Політова

« _____ » _____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(творчий авторський проєкт)

на тему:

**ОСОБЛИВІСТЬ СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ВЛАСНОГО
YOUTUBE-БЛОГУ ДОКУМЕНТАЛЬНО-РОЗСЛІДУВАЛЬНОГО
ЖАНРУ** випускника першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Виконала:

студентка IV курсу, групи ВТПб-1-21-4.0д

Гончарук Альона Василівна

(прізвище, ім'я та по батькові)

Науковий керівник:

Доцент кафедри інформаційних комунікацій

Київського столичного університету імені

Бориса Грінченка

Заслужена артистка України

(науковий ступінь, вчене звання)

Новикова Руслана Артемівна

(прізвище, ім'я та по батькові)

Київ-2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ YOUTUBE-БЛОГІВ У ЖАНРІ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	9
1.1. Особливості відеоблогінгу як форми сучасної журналістики.....	9
1.2. Психологічні та соціальні аспекти впливу розслідувального контенту на глядача.....	17
1.3. Український контекст: аналіз популярних YouTube-каналів у жанрі розслідування.....	24
Висновки до першого розділу.....	35
РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ АВТОРСЬКОГО YOUTUBE-ПРОЄКТУ У ЖАНРІ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	36
2.1. Формулювання ідеї та концепції блогу.....	36
2.2. Створення творчої заявки та сценарію пілотного випуску.....	41
2.3. Підготовчий та знімальний процес: вибір локацій, обладнання, структура команди.....	45
2.4. Постпродакшн: монтаж, озвучка, візуальна айдентика.....	49
2.5. Контент-стратегія та просування YouTube-каналу.....	52
Висновки до другого розділу.....	56
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	62

ВСТУП

Актуальність теми творчого проєкту. Розвиток відеоблогінгу на платформі YouTube значно вплинув на трансформацію сучасної журналістики. Зокрема, документально-розслідувальний жанр став ефективним інструментом не лише для передачі інформації, а й для виявлення порушень, формування громадської думки та впливу на соціальні процеси. В умовах війни, політичної нестабільності та високого рівня недовіри до офіційних джерел інформації, YouTube-блоги стали альтернативним способом інформування суспільства, часто замінюючи класичні ЗМІ.

Актуальність теми зумовлена не тільки зміною медіапейзажу, а й запитом аудиторії на прозорість, чесність і оперативність. Відеоблогери дедалі частіше виконують функції журналістів: збирають факти, аналізують дані, публікують розслідування, які мають суспільне значення. Особливо це проявляється в українському контексті, де під час повномасштабної війни блогери стали одним із основних джерел оперативної інформації з фронту, документуючи події та порушення, які залишаються поза увагою великих медіа. Створення власного YouTube-блогу в документально-розслідувальному жанрі — це не просто акт самовираження, а спроба взяти участь у суспільному діалозі, вплинути на процеси, які стосуються кожного. Такий формат вимагає поєднання творчого підходу, аналітичного мислення, технічних навичок і відповідального ставлення до фактів. Саме тому вивчення процесу створення, розвитку та просування авторського блогу в цьому жанрі є важливим з наукової, професійної й суспільної точки зору.

Стан розробки проблеми. Питання функціонування та розвитку відеоблогінгу в жанрі журналістського розслідування досліджуються як в українському, так і в зарубіжному науковому дискурсі. Жанрову специфіку відеоблогів аналізують І. Гавран, О. Грабарчук і К. Грубич [7], І. Погребняк [24] та І. Бабій [1]. Дискурсивні особливості YouTube-контенту та взаємодію

блогера з аудиторією розглядає Є. Волощенко [6], а мовні й комунікативні аспекти україномовного відеоблогінгу — А. Гайкова і Т. Дніпровська [8].

Зарубіжні автори, зокрема W. Neuman [39], D. Matheson і K. Wahl-Jorgensen [38], досліджують трансформацію медіа і довіри до джерел у цифровому середовищі. М. Zayani [41] акцентує на взаємодії аудиторії з контентом соціальних платформ.

Журналістські розслідування як жанр у цифровому медіапросторі аналізують Г. Сенкевич [29], А. Найдено [20] і Н. Khristokin з I. Zaitseva [37]. Методологічні підходи до структури розслідувань описують Н. Борсук та ін. [4]. Таким чином, дослідження цифрового відеоблогінгу як жанру журналістики, що поєднує інформування, розслідування та суспільну взаємодію, є актуальним і багатоаспектним. Воно охоплює як теоретичні підходи до жанрової класифікації, так і практичні кейси впровадження нових форматів на українському YouTube-просторі.

Метою творчого проєкту є обґрунтування та реалізація авторської концепції YouTube-блогу в жанрі документального розслідування як форми сучасної громадянської журналістики.

Завдання творчого проєкту:

1. Проаналізувати теоретичні засади функціонування відеоблогінгу як форми сучасної журналістики та громадянської комунікації.
2. Вивчити психологічні й соціальні аспекти впливу документально-розслідувального контенту на глядача.
3. Дослідити український контекст функціонування YouTube-каналів у жанрі розслідування та проаналізувати найуспішніші практики.
4. Сформулювати ідею, концепцію та цілі власного авторського YouTube-блогу в жанрі документального розслідування.
5. Розробити творчу заявку та сценарій пілотного випуску блогу, описати процес його створення: від підготовки до постпродакшену.

6. Визначити контент-стратегію, засоби просування та взаємодії з аудиторією для ефективного розвитку каналу.

Об'єктом дослідження є сучасний авторський відеоблогінг в жанрі документального розслідування на платформі YouTube.

Предметом дослідження є особливості реалізації авторського YouTube-проєкту в документально-розслідувальному жанрі, зокрема побудова концепції, етапи виробництва, комунікація з аудиторією та контент-стратегія в українському соціокультурному контексті.

Методи реалізації творчого проєкту. Реалізація творчого проєкту потребувала застосування комплексу методів, що дали змогу всебічно дослідити обрану тему як у теоретичному, так і в практичному аспектах. На етапі підготовки дослідження використовувався метод аналізу наукових джерел для вивчення особливостей функціонування відеоблогінгу як форми журналістської діяльності. Завдяки методу синтезу вдалося поєднати окремі теоретичні спостереження в єдину концептуальну рамку дослідження. Метод порівняння дозволив зіставити українські й міжнародні приклади розслідувальних YouTube-каналів, визначити спільні тенденції та унікальні риси кожного з них. Системний підхід забезпечив комплексне бачення блогу як комунікаційного, соціального й мистецького явища, а також виявив його ключові структурні та функціональні елементи.

Практична частина реалізації творчого проєкту базувалася на спостереженні за діяльністю провідних українських блогерів у жанрі розслідувань, що дало змогу глибше зрозуміти специфіку контенту, логіку побудови сюжетів і стратегії взаємодії з аудиторією. Під час розробки концепції власного блогу та створення пілотного випуску було використано метод моделювання, що дозволив сформулювати авторське бачення структури каналу, його стилю, візуальної айдентики та тематики.

Інформаційна база:

1. Нормативно-правові акти України:
 - Закон України «Про інформацію»;

- Закон України «Про телебачення і радіомовлення»;
 - Закон України «Про доступ до публічної інформації»;
 - Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку акредитації представників ЗМІ»;
 - Наказ Держкомтелерадіо України «Про затвердження етичного кодексу українського журналіста».
2. Статистичні матеріали, стандарти та інструктивні документи:
- Офіційні статистичні дані Державної служби статистики України щодо медіаспоживання;
 - Аналітичні звіти компаній Kantar Ukraine, Factum Group про використання YouTube в Україні;
 - Методичні рекомендації зі створення цифрового відеоконтенту.
3. Наукова література:
- Артамонова І. С. «Блог як форма публічної автокомунікації»;
 - Гайкова О. Ю., Дніпровська Т. М. «Особливості україномовного YouTube-контенту»;
 - Доброносова Ю. Ю. «Медіакультурна специфіка сучасного відеоблогінгу»;
 - Newman R. «The Digital Difference» та інші підручники, наукові статті, монографії.
4. Енциклопедичні видання:
- «Енциклопедія сучасної журналістики»;
 - «Соціальні комунікації: терміни та поняття».
5. Електронні ресурси, медіаплатформи та цифрові бази даних:
- YouTube-канали: Bihus.Info, Слідство.Інфо, Наші гроші;
 - Офіційні медіаресурси: detector.media, stopcor.org, ukrpravda.ua;
 - Аналітичні платформи: MediaSapiens, Texty.org.ua;
 - Відеорозслідування, інтерв'ю, інфографіка, аудіовізуальні матеріали з відкритих онлайн-джерел.

Творча новизна проєкту полягає у поєднанні теоретичного дослідження сучасного документально-розслідувального відеоблогінгу з практичною реалізацією авторського YouTube-проєкту, що враховує специфіку українського медіаконтексту. Уперше було здійснено комплексний аналіз особливостей створення блогу в цьому жанрі з урахуванням впливу соціального середовища, психологічних чинників глядацького сприйняття та динаміки розвитку цифрових платформ. Запропонована концепція блогу вирізняється оригінальним творчим підходом до структури випуску, способу подачі розслідувального матеріалу та побудови комунікації з аудиторією. Авторське бачення поєднує журналістську достовірність із візуальною виразністю, що дозволяє досягти емоційної залученості глядача без втрати аналітичної глибини.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці авторської моделі створення відеоконтенту документально-розслідувального жанру, що може бути використана як орієнтир для реалізації схожих проєктів у громадянському, студентському або незалежному журналістському середовищі. Запропоновані концептуальні рішення, сценарна структура, принципи підготовки контенту й аналізу джерел можуть стати навчальним кейсом для освітніх програм із відеожурналістики, цифрових медіа, медіаграмотності та громадської аналітики. Матеріали, напрацьовані в ході роботи, є придатними для адаптації у межах майстер-класів, тренінгів і творчих воркшопів.

Особистий внесок полягає в самостійному виконанні теоретичного та проєктного компонентів дослідження. Зокрема, в межах роботи було:

- обґрунтовано доцільність створення авторського проєкту в жанрі документального розслідування;
- розроблено концепцію YouTube-каналу, визначено його цільову аудиторію, тематичний вектор, жанрову специфіку;
- проаналізовано приклади вітчизняного й міжнародного досвіду в царині цифрових розслідувань;

- сформовано творчу заявку на пілотний випуск, яка містить вибір теми, дослідницьке обґрунтування та структуру сценарію;
- підготовлено сценарій пілотного епізоду із зазначенням етапів зйомки, джерел інформації, типів кадрів, хронометражу;
- розроблено структуру виробничого процесу: визначено базові технічні вимоги, типову рольову модель команди, описано логіку вибору локацій та обладнання;
- укладено контент-стратегію для майбутнього розвитку каналу, що включає типологію відео, періодичність публікацій, засоби розповсюдження та взаємодії з аудиторією.

Практична частина роботи зосереджувалась на підготовчому й проектному рівнях. Зйомки відеоматеріалу, візуальна айдентика та постпродакшн-етап на момент завершення дослідження не реалізовувались у повному обсязі, однак їх логіка, технічна структура та концептуальні рішення були описані як частина творчого планування.

Апробація результатів дослідження, публікації. Розвиток документально-розслідувального жанру на youtube- платформі // Культура, інформація, комунікація: міждисциплінарний діалог: Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю 10 квітня 2025 р. Київ, 2025. С.

Структура кваліфікаційної роботи зумовлена логікою та визначена послідовністю вирішення основних завдань дослідження. Текстова частина кваліфікаційної роботи складається з вступу, двох розділів, висновків, а також списку використаної літератури, яка включає 41 найменувань видань, зокрема з них 4 видань англійською мовою. Загальний обсяг тексту становить 65 сторінок. Основний зміст викладено на 60 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ YOUTUBE-БЛОГІВ У ЖАНРІ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

1.1. Особливості відеоблогінгу як форми сучасної журналістики

У ХХІ столітті журналістика поступово виходить за межі класичних медіаформ — телебачення, радіо та друкованої преси. Цифрові платформи створили умови для розвитку нових форматів подання інформації, одним із яких став відеоблогінг. Це не просто суб'єктивна форма самовираження, а потужний інструмент масової комунікації, який активно використовують як професійні журналісти, так і незалежні творці контенту. У межах журналістики відеоблогінг можна визначити як форму медіадіяльності, засновану на регулярному створенні та поширенні відеоконтенту з метою інформування, аналізу та інтерпретації суспільно важливих подій [7].

Популярність відеоформату серед журналістів пояснюється кількома факторами. По-перше, сучасна аудиторія значною мірою зорієнтована на візуальний контент. Люди частіше переглядають відео, ніж читають довгі тексти. По-друге, відео дозволяє поєднувати факти з емоційним впливом, що робить подачу матеріалу динамічнішою та переконливішою. По-третє, технологічна доступність — смартфони, доступ до інтернету, монтажні програми — дає змогу оперативно створювати репортажі й висвітлювати події в реальному часі, без участі традиційної редакції [24].

Відеоблогінг, у цьому контексті, виступає альтернативою традиційним засобам масової інформації. Він не потребує ліцензії, дозволів чи великого штату працівників. Блогер-журналіст самостійно обирає теми, стиль, спосіб подання. Це робить контент більш гнучким і швидким у реагуванні на події. Більше того, відеоблогери часто висвітлюють ті теми, які залишаються поза увагою великих медіа — локальні проблеми, соціальні рухи, кризи в громадах. Таким чином, відеоблогінг не лише розширює межі журналістики,

а й часто виконує її функції у місцях, де традиційні медіа не працюють або не мають інтересу [1].

Попри неформальний формат і відсутність жорстких редакційних стандартів, відеоблогінг часто виконує саме журналістську функцію. Це проявляється передусім у змісті. Суспільно значуща інформація — основа будь-якого журналістського продукту, і багато відеоблогів якраз і зосереджуються на темах, що хвилюють громаду: політика, соціальна справедливість, війна, екологія, права людини. Формат подачі може бути вільним, але суть — це інформування аудиторії про події, які мають вплив на їхнє життя [6]. Ще одна ключова ознака — дотримання принципів журналістської етики. Відповідальність за поширювану інформацію, баланс думок, чесність перед глядачем — ці цінності характерні для журналістики в цілому, і саме вони відрізняють журналістський відеоблог від звичайного розважального контенту. Успішні відеоблогери, що позиціонують себе як журналісти, дотримуються стандартів, схожих до тих, які використовують традиційні медіа: перевірка фактів, уникання фейків, посилання на джерела [8;39].

Фактчекінг — важливий аспект журналістського відеоблогінгу. У медіасередовищі, насиченому дезінформацією, аудиторія дедалі більше цінує тих блогерів, які надають перевірені дані, пояснюють контекст, розкривають логіку подій. Автори журналістських відеоблогів не просто висловлюють власну думку, а обґрунтовують її фактами, статистикою, документами, свідченнями очевидців. Такий підхід формує довіру та підтверджує їхню причетність до журналістської діяльності [2].

Окрім того, журналістський відеоблог передбачає повноцінну роботу з інформацією: її пошук, аналіз, інтерпретацію та подання. Це не просто «включив камеру й сказав щось». Створення такого відео вимагає ретельної підготовки — пошуку теми, перевірки джерел, формування структури, іноді — монтажу з ілюстративними матеріалами. У підсумку глядач отримує

контент, який не поступається за глибиною або навіть перевершує деякі продукти традиційної журналістики [2].

Журналістський відеоблог, як форма сучасної журналістики, охоплює різноманітні жанри, які традиційно використовуються в професійній медіа-практиці, але трансформуються під потреби цифрового формату. Одним із найпоширеніших є відеорепортаж — оперативне відео з місця подій, яке дає змогу глядачам побачити ситуацію «очима очевидця». Блогери-журналісти використовують цю форму під час масових протестів, воєнних подій, соціальних акцій. Камера стає продовженням їхнього погляду, а монтаж і закадровий коментар — інструментами пояснення контексту. Також поширений формат — відеоінтерв'ю. Відеоблогери часто запрошують гостей — експертів, очевидців, громадських діячів — щоб висвітлити різні погляди на важливі теми. У цьому жанрі важливою є підготовка: знання теми, вміння ставити чіткі запитання, контроль над емоціями та баланс думок [2;3].

Аналітичні відеоблоги передбачають глибше занурення в проблему. Автори подають розширений контекст, використовують графіки, архівні кадри, цитати з документів чи новин. Такий формат наближає блогера до ролі експерта-аналітика. Публіцистичні елементи також активно присутні у відеоблогінгу: автори висловлюють позицію, оцінюють дії влади чи суспільства, коментують моральні дилеми. Проте успішні публіцистичні відеоблоги зазвичай спираються на аргументи, а не лише емоції [9].

Особливістю журналістського відеоблогу є поєднання інформативності з особистісним стилем подачі. Автор часто не лише розповідає про подію, а й показує власну реакцію на неї. Тут виникає тонка межа між класичною журналістикою, яка тяжіє до нейтральності, і блогінгом, що базується на особистому погляді. Саме ця межа стає викликом: з одного боку, емоційна залученість робить матеріал живим, з іншого — може впливати на об'єктивність [16]. Тим не менш, у цифрову епоху глядачі все частіше надають перевагу таким «особистим журналістам», які не ховаються за безликою нейтральністю, а відкрито говорять про власну позицію, при цьому

залишаючись чесними в поданні фактів. У цьому контексті авторські відеоблоги стають інструментом громадянської журналістики. Люди, які не мають формальної журналістської освіти, але вміють аналізувати, документувати і передавати інформацію, виконують функції, схожі до роботи традиційних журналістів. Особливо це помітно в кризових ситуаціях — війнах, катастрофах, суспільних конфліктах, коли оперативне висвітлення подій стає критично важливим, а класичні ЗМІ не встигають реагувати або підпадають під цензуру. Громадянські журналісти через відеоблогінг стають голосом тих, кого не чують у масмедіа [26].

Одним із головних питань, яке стоїть перед відеоблогінгом у контексті журналістики, є проблема професіоналізму. Хто створює журналістські відеоблоги — журналісти з відповідною освітою, чи аматори, які самостійно опановують медіапрактики? Насправді, відповідь складніша, ніж здається. У цифровому середовищі ці ролі часто перетинаються. Сьогодні журналістами можуть бути не лише випускники факультетів журналістики, а й активісти, військові, вчителі, студенти, які через камеру фіксують події навколо себе та розповідають про них публіці. Вони можуть не мати диплома, але володіти журналістськими якостями — спостережливістю, відповідальністю, прагненням до правди [2]. Водночас для журналістського відеоблогу критично важливими є експертність, фактчекінг і аналітичне мислення. Відеоблогер повинен вміти не лише емоційно подати матеріал, а й точно проаналізувати, що відбувається, чому це важливо, які наслідки матиме подія. Це вимагає високої медіаграмотності, орієнтації в темі, а також здатності верифікувати джерела. Автори, які нехтують перевіркою інформації або не здатні побачити маніпуляцію, швидко втрачають довіру аудиторії [3].

Довіра — центральний капітал будь-якого журналіста, і у випадку відеоблогера це не менш актуально. Формування довіри до блогера як джерела інформації залежить від кількох чинників. По-перше, це послідовність: якщо автор протягом тривалого часу публікує якісний, чесний контент, аудиторія починає сприймати його як надійне джерело. По-друге,

прозорість: глядачі цінують, коли відеоблогери відкрито повідомляють про свої джерела, визнають помилки, відповідають на критику. По-третє, незалежність: аудиторія уважно стежить за тим, чи не є контент проплаченим, чи зберігає блогер критичну дистанцію від влади, бізнесу, політичних структур [6].

Цифрові платформи, на яких поширюється відеоконтент, значною мірою визначають не лише стиль подачі, а й саму сутність журналістського відеоблогу. YouTube, TikTok, Instagram — кожна з цих платформ має свою логіку, аудиторію, технічні обмеження та алгоритми, які безпосередньо впливають на формат і зміст журналістського матеріалу. YouTube залишається найпопулярнішою платформою для створення довших, розгорнутих журналістських сюжетів. Він дозволяє блогерам глибше занурюватися в теми, будувати складні наративи, використовувати графіку, архівні матеріали, елементи аналітики. Тут аудиторія готова витратити 10–20 хвилин на перегляд серйозного розслідування чи аналітичного огляду. Але навіть у цьому просторі автори змушені враховувати вимоги алгоритмів: щоб відео набирало перегляди, потрібні привабливі заголовки, обкладинки, оптимізовані теги. Без цього якісний контент може залишитися непоміченим [38]. На відміну від YouTube, TikTok орієнтований на короткі, динамічні відео з миттєвим гачком уваги. Це зумовлює спрощення змісту: замість глибокого аналізу — факт у заголовку, замість логічної аргументації — емоційний посил. Водночас TikTok відкриває можливості для миттєвого реагування на події, репортажів з місця подій, коротких фактчекінг-роликів. Але глибину доводиться жертвувати заради темпу та ритму платформи [18]. Instagram, зі своєю візуальною природою, став майданчиком для візуальних історій, мікропубліцистики у форматі “сторіз” чи IGTV. Тут журналістський відеоблог часто перетворюється на серію коротких включень або візуально оформлену думку. Акцент робиться на стилістику, емоційний контекст, персоналізацію подачі [41].

Алгоритми цих платформ диктують авторам, як і що подавати. Система ранжування надає перевагу активному контенту — відео, яке швидко набирає перегляди, лайки, коментарі. Це створює своєрідний тиск на журналістів: бути не лише інформативними, а й розважальними. У результаті журналістський відеоблог нерідко набуває клікбейтних рис — провокативні заголовки, перебільшення, гіперболізація проблеми. Автори змушені балансувати між правдивістю і бажанням бути побаченим. Якщо цього не враховувати, якісний журналістський матеріал ризикує залишитися поза полем уваги, а це, у свою чергу, впливає на стратегії подачі та вибір тем [15].

Одним із ключових викликів для журналістського відеоблогінгу є проблема достовірності. В умовах вільного доступу до публікації будь-який користувач може створити контент, що виглядає як журналістика, але не має з нею нічого спільного. Відео, яке активно поширюється, легко може містити маніпуляції, фейкові факти або неперевірену інформацію. Відсутність редакційної перевірки та слабкий контроль з боку платформ лише ускладнюють ситуацію [23]. Для журналіста-блогера це створює серйозну відповідальність: кожне твердження, кожне джерело має бути перевіреним, інакше є ризик поширення дезінформації. Ще одна складна межа — це різниця між особистою думкою та журналістським повідомленням. Відеоблогери часто поєднують аналітику з коментарями, і тут важливо не стерти межу між фактом і інтерпретацією. Чітке розмежування — де подається інформація, а де — позиція автора — необхідне для збереження довіри. Глядач має розуміти, що є фактичним твердженням, а що — оцінкою або припущенням. Якщо цього не дотримуватися, автор ризикує перетворитися на маніпулятора, навіть не маючи такого наміру [10].

Окрема проблема — комерціалізація контенту. У більшості випадків відеоблоги існують завдяки монетизації: реклама, спонсорські інтеграції, патреон-підтримка. Це створює потенційний конфлікт інтересів. Якщо відеоблогер отримує гроші від бренду або політичного гравця, його об'єктивність ставиться під сумнів. Прозорість тут критично важлива:

журналіст-блогер повинен чітко позначати рекламний контент і не змішувати комерційну інформацію з журналістською. Проблема ще глибша, коли автор під тиском спонсора уникає критичних тем або просуває замовлені наративи — у такому разі йдеться вже не лише про втрату довіри, а й про деформацію самої сутності журналістики [8;17].

Повномасштабна війна в Україні, що почалася в лютому 2022 року, стала потужним каталізатором для розвитку відеоблогінгу як журналістської форми. У ситуації, коли традиційні ЗМІ фізично не могли охопити всю територію країни, а доступ до фронтових регіонів був обмежений, саме відеоблогери, волонтери, військові та місцеві жителі стали тими, хто забезпечував оперативне інформування про події в реальному часі. Їхні відео, зняті на телефони або прості камери, стали джерелом новин не лише для української аудиторії, а й для міжнародних медіа [33]. Ці відео часто не мали професійного монтажу, графіки чи офіційних джерел, але вони мали те, що цінувалося найбільше в умовах інформаційної невизначеності — реальність. Відеоблогінг у такому форматі перетворився на форму громадянської журналістики, де кожен українець, озброєний смартфоном, міг бути кореспондентом з місця подій. Особливо вагому роль відіграли блогери, які стали «очима» фронту — фіксували бої, життя в окопах, гуманітарні катастрофи та збройні злочини [34].

Такі відеоблоги мали не лише інформативну, а й емоційну силу. Вони впливали на формування громадської думки всередині країни, сприяли консолідації суспільства, мобілізували підтримку, волонтерську активність, донати на армію. Водночас вони стали важливим інструментом міжнародного інформування. Українські відеоблогери, які вели свої блоги англійською мовою або з субтитрами, доносили правду про війну до світової аудиторії, обходячи офіційні дипломатичні канали. Їхні ролики потрапляли у світові ЗМІ, формували загальний наратив про агресію Росії та допомагали формувати міжнародну підтримку. У критичних ситуаціях відеоблогери стають не просто спостерігачами, а учасниками історії. Вони документують

злочини, рятують пам'ять, дають голос тим, кого ігнорує офіційна преса. У цьому сенсі український досвід є унікальним — це приклад того, як відеоблогінг виконує життєво важливу журналістську функцію в умовах війни, коли оперативність і достовірність інформації можуть мати прямий вплив на виживання [34].

Майбутнє відеоблогінгу в журналістиці тісно пов'язане з його поступовою інтеграцією в професійне медіасередовище. Уже сьогодні ми бачимо, як великі медіакомпанії створюють окремі відеоплатформи, запрошують відомих відеоблогерів до співпраці, або навіть навчаються у них новим способам роботи з аудиторією. Редакції розуміють, що формат блогінгу — це не лише про стиль, а про довіру, живий контакт, гнучкість у подачі. Тому дедалі частіше журналістика не відокремлює себе від відеоблогінгу, а намагається його осмислити й адаптувати до професійних стандартів. Цей процес супроводжується розвитком освіти у сфері відеожурналістики. Університети та журналістські школи все активніше вводять курси з мобільної зйомки, монтажу, вивчення алгоритмів соцмереж. Блогери починають отримувати базові знання про журналістську етику, юридичну відповідальність, роботу з джерелами. Це означає, що відеоблогінг перестає бути суто інтуїтивною діяльністю і набуває рис професійної практики, зі своїми правилами, стандартами і місцем у системі масової комунікації.

Перспективним виглядає розвиток гібридних форматів, де класична журналістика поєднується з елементами персонального блогу. У таких проєктах журналіст залишається професіоналом, але водночас не ховається за формальністю — він присутній у кадрі, відкрито демонструє свої емоції, коментує, спілкується з аудиторією. Такий підхід дозволяє зберігати довіру й емоційний зв'язок, не жертвуючи якістю контенту.

Отже, відеоблогінг як форма сучасної журналістики поєднує риси традиційного журналістського підходу та нових цифрових практик. На відміну від звичайного блогінгу, що часто базується на суб'єктивній думці,

відеоблогінг у журналістському контексті передбачає роботу з фактами, суспільно значущими темами та дотримання базових етичних принципів. Водночас, на відміну від класичної журналістики, він не обмежений редакційними рамками, дає більшу свободу самовираження, оперативність і прямий контакт з аудиторією. Значення відеоблогінгу в сучасному інформаційному просторі складно переоцінити. Він став одним із головних каналів інформування для мільйонів людей, особливо в умовах кризи, війни, недовіри до офіційних джерел. Відеоблогери не лише передають інформацію, а й формують порядок денний, впливають на громадську думку та мобілізують спільноти. Усе це робить відеоблогінг не просто трендом, а повноцінною формою журналістики нового часу — відкритою, живою, гнучкою і відповідальною перед своєю аудиторією.

1.2. Психологічні та соціальні аспекти впливу розслідувального контенту на глядача

Емоційне залучення є одним із ключових факторів ефективності розслідувального контенту на YouTube. Завдяки аудіовізуальній природі платформи, автори мають змогу не лише передавати інформацію, а й активно впливати на емоційну сферу глядача. Розслідувальний блог використовує різноманітні засоби для викликання співпереживання, гніву, тривоги, обурення або надії. Саме ці емоції значною мірою визначають ступінь включеності аудиторії в тему і її подальшу реакцію.

Відеоряд, музичний супровід, манера озвучення, ритм монтажу — всі ці складові створюють емоційно насичене середовище, яке сприяє глибшому зануренню у викладений матеріал. У документальних розслідуваннях це особливо важливо, оскільки йдеться переважно про соціально резонансні теми: корупцію, насильство, зловживання владою, екологічні катастрофи, воєнні злочини. Перегляд такого контенту часто супроводжується ефектом «присутності» — глядач відчуває себе свідком або навіть учасником подій. Це

значно підвищує рівень емоційної включеності порівняно з традиційним медіапереглядом [12].

У межах психології масової комунікації існує поняття емоційного зараження — процесу, при якому глядач несвідомо переймає емоції, що передаються через екран. Автори розслідувань часто свідомо використовують це явище, зокрема через драматургію: персональні історії, свідчення очевидців, кадри з місця подій. Власне, емпатія до потерпілих або обурення щодо несправедливості є каталізатором не лише для емоційної реакції, а й для подальших соціальних дій — поширення відео, участі в обговореннях, мобілізації до активності. Особливу роль у формуванні емоційного впливу відіграє наративна структура. Якщо події у відео подаються у формі конфлікту, де є чіткий антагоніст і жертва, глядач інтуїтивно «стає на бік» останньої. Така бінарна опозиція стимулює емоційну поляризацію, яка, з одного боку, допомагає глибше занурити аудиторію в матеріал, а з іншого — може знижувати здатність до критичного аналізу через надмірну ідентифікацію з героями [13].

Довіра до автора — критичний чинник ефективності розслідувального контенту на YouTube. На відміну від традиційних медіа, де функцію гаранта достовірності виконує сама редакція, у відеоблогах усе зосереджено на особистості автора. Саме тому блогери-розслідувачі змушені будувати свій авторитет не лише через зміст, а й через форму — стиль подачі, комунікацію з глядачем, послідовність у позиціях, відкритість джерел. У психології комунікації довіра формується на основі трьох складових: компетентність, доброзичливість та чесність. У випадку YouTube-розслідувань ці компоненти проявляються через конкретні елементи відео. Компетентність автора глядач зчитує за якістю аргументації, глибиною аналізу, логікою викладу. Якщо блогер демонструє володіння темою, посилається на документи, проводить порівняння, інтерпретує складну інформацію — це викликає відчуття професіоналізму [37].

Доброзичливість часто передається через стиль спілкування: манера звертатися до глядача, уникнення агресивної риторики, готовність відповідати на коментарі, реагувати на запитання. Це створює ефект діалогу й враження, що автор не нав'язує позицію, а ділиться знаннями. Такий підхід посилює довіру, оскільки глядач починає сприймати блогера не як безособову фігуру, а як рівного, з яким можна вступити у взаємодію. Чесність — одна з найважливіших умов довіри. На практиці вона проявляється у відкритому ставленні до джерел, визнанні помилок, розмежуванні фактів і оцінок. Коли автор прямо повідомляє, звідки отримано інформацію, чим підтверджується теза, які є сумніви — це знижує відчуття маніпуляції. Навпаки, надмірна емоційність без аргументів або однобока подача даних знижують рівень довіри, навіть якщо тема резонансна [29].

Окреме значення має зовнішній образ автора. На рівні підсвідомості глядач оцінює не лише зміст, а й поведінку, міміку, інтонацію, оформлення каналу, регулярність публікацій. Візуальний стиль — обкладинки, монтаж, якість відео — також впливають на сприйняття: професійно оформлене розслідування підсвідомо сприймається як більш надійне. Але навіть за відсутності технічного ресурсу, стабільність, прозорість та аргументованість контенту можуть сформувати високий рівень довіри. Особливість довіри в цифровому середовищі полягає в тому, що вона формується швидко, але так само швидко може бути втрачена. Один неточний факт, спонсорський матеріал без маркування чи відсутність відповіді на критику — і глядач починає сумніватися. Тому автор розслідування має постійно підтримувати рівень комунікаційної етики й прозорості [20].

Психологічний вплив розслідувального відеоконтенту не обмежується емоційною реакцією — не менш важливим є когнітивний аспект, тобто те, як глядач сприймає, обробляє та інтерпретує інформацію. У жанрі документального розслідування цей процес є особливо складним, оскільки зазвичай йдеться про соціально значущі, часто контroversійні теми, які можуть вступати в конфлікт із уже сформованими переконаннями чи

уявленнями людини про світ [19]. Один із ключових когнітивних ефектів — це когнітивний дисонанс. Коли глядач отримує інформацію, яка суперечить його особистим переконанням або моральним принципам, виникає внутрішнє напруження. У контексті розслідування це може бути, наприклад, викриття корупції в органах влади, яким глядач раніше довіряв, або публікація фактів про публічну особу, яку він підтримував. Такий дисонанс змушує людину або переглянути свої погляди, або шукати способи заперечити нову інформацію. Саме тому якість подачі, аргументованість і фактологічна точність відео критично важливі: чим переконливіше викладено матеріал, тим більша ймовірність, що глядач змінить свою думку, а не відкине почуте [5]. Важливою когнітивною реакцією є активація критичного мислення. Добре структуроване розслідування не лише передає факти, а й формулює запитання, пропонує гіпотези, аналізує причинно-наслідкові зв'язки. Такий підхід стимулює глядача мислити самостійно, співставляти отриману інформацію з власними знаннями, робити висновки. Це сприяє розвитку інформаційної грамотності, особливо в умовах медіапЕРЕВАНТАЖЕННЯ, коли аудиторія часто піддається впливу емоційних маніпуляцій та спрощених меседжів [5].

Водночас важливо враховувати ще один аспект: глядач не просто пасивно «споживає» контент, а активно взаємодіє з ним. YouTube як платформа дозволяє коментувати, ставити запитання, ділитися власними версіями або досвідом. Це означає, що когнітивна реакція включає не лише внутрішню обробку, а й зовнішню комунікацію — публічне формулювання позиції. У процесі взаємодії з іншими глядачами формується так звана "інформаційна спільнота", де інтерпретації відео можуть підкріплюватися або ставитися під сумнів у колективному діалозі [29]. Розслідувальний контент також виконує функцію стимулу до переосмислення реальності. Автор, поєднуючи факти, візуальні докази та логічний наратив, змушує глядача не просто дізнатися про певну подію, а подивитися на знайомі речі під новим кутом. Це може стосуватися тем, які зазвичай ігноруються у мейнстримних

медіа: зловживань на місцевому рівні, впливу бізнес-структур, неочевидних соціальних проблем. Як наслідок — змінюється не лише точка зору на окреме питання, а й загальна система координат, у межах якої людина сприймає суспільні явища [14].

Розслідувальний контент на YouTube не лише впливає на особистісне сприйняття інформації, а й має потужний соціальний ефект. У сучасному медійному середовищі кожен глядач є не просто пасивним отримувачем контенту, а потенційним учасником соціальних змін. Завдяки інтерактивності платформи, масштабності поширення та резонансності тем, відеорозслідування дедалі частіше стають каталізатором суспільної активності. Одним із найпомітніших соціальних наслідків перегляду розслідувального контенту є зростання громадянської участі. Глядачі, вражені фактами корупції, несправедливості чи зловживань, переходять від обурення до дії: підписують петиції, долучаються до акцій протесту, стають волонтерами, підтримують незалежні медіа фінансово. У цьому сенсі розслідування не просто інформує — воно активізує. Соціальна мобілізація, що починається у коментарях під відео або в соціальних мережах, може швидко перерости у реальні дії [4].

Окрім індивідуального реагування, важливим є ефект колективного емоційного переживання. Коли велика кількість людей одночасно стикається з резонансним контентом, виникає так званий «ефект обуреної спільноти». Відео стає точкою об'єднання, платформою для публічного обговорення, критики влади або закликів до відповідальності. Це формує середовище солідарності, в якому люди починають ідентифікувати себе як частину спільноти, об'єднаної спільними моральними орієнтирами [35]. Такий ефект був помітним у випадках розслідувань, які викривали воєнні злочини, зловживання поліцією або корупцію у вищих ешелонах влади. Ще один важливий наслідок — це утворення нових соціальних груп та мереж. Навколо успішних розслідувань нерідко формуються стійкі аудиторії, які взаємодіють не лише з автором контенту, а й між собою. Такі спільноти можуть ставати

незалежними інформаційними осередками, поширювати матеріали, проводити власні мікророзслідування або збирати факти для подальших журналістських проєктів. У деяких випадках це переростає в систематичну діяльність, що виходить за межі глядацької активності і набуває ознак соціального руху [35].

Водночас важливо усвідомлювати, що розслідувальний контент може впливати й на рівень довіри до інституцій. Якщо глядач регулярно стикається з інформацією про порушення з боку державних органів, правоохоронців чи судів, його довіра до системи знижується. Це може сприяти зростанню запиту на зміни, посиленню громадського контролю, але у деяких випадках також викликати розчарування, апатію або радикалізацію. Соціальний ефект тут залежить від балансу між викриттям проблем і поданням можливих шляхів їхнього вирішення.

Попри значний потенціал розслідувального відеоконтенту як інструменту суспільного інформування та мобілізації, його вплив має і зворотний бік. Психологічне навантаження на глядача, яке виникає при перегляді важких, тривожних або конфліктних тем, може призводити до негативних наслідків, особливо в умовах інформаційного перенасичення. Систематичне споживання такого контенту вимагає психологічної стійкості, критичного мислення та навичок емоційної саморегуляції — якостей, які не є універсальними для всіх категорій аудиторії [29].

Одна з основних проблем — емоційне виснаження. Коли глядач постійно стикається з історіями несправедливості, зради, насильства, безкарності чи трагедії, виникає ефект «медійної втоми». Людина може відчувати безсилля, апатію або навіть втрату здатності до співпереживання. У довготривалій перспективі це веде до формування захисної реакції — уникання подібної інформації або ігнорування проблем, що потребують уваги. Такий результат суперечить базовій меті розслідування — спонукати до мислення й дії [35]. Наступний ризик — вразливість до маніпуляцій. Емоційно насичений контент може притупити аналітичне сприйняття,

особливо коли інформація подається без чіткої верифікації або з перекосом у сторону власної інтерпретації. Якщо автор замість об'єктивного дослідження проблеми вдається до емоційного тиску, спрощених схем або теорій змови, це здатне формувати викривлену картину реальності. У таких випадках глядач не отримує інструментів для осмислення дійсності, а лише споживає чергову «сенсацію», яка підживлює недовіру, страх або агресію [14].

Особливо вразливою є молода аудиторія, яка не завжди має достатньо досвіду, щоб відокремити факт від інтерпретації, а емоційні враження часто сприймає як аргумент. У цьому контексті постає питання етичної відповідальності автора: наскільки коректно він поводить з матеріалом, чи свідомо контролює рівень емоційного тиску, чи робить спроби допомогти глядачу критично осмислити побачене. Надмірна драматизація, використання шокових кадрів без попередження або тенденційна подача можуть завдати шкоди психіці, особливо вразливим людям [29]. Також слід зазначити, що потужний вплив розслідувального контенту іноді використовується у політичних цілях. У гонитві за впливом або прибутком окремі автори створюють так звані «квазірозслідування» — відео, які формально мають вигляд розслідування, але насправді є маніпулятивними продуктами. Вони можуть містити неправдиву інформацію, вирвані з контексту цитати, спотворені відеоматеріали. У результаті аудиторія не лише дезінформується, а й формується атмосфера недовіри до реальних, якісних журналістських розслідувань.

Отже, психологічний і соціальний вплив розслідувального контенту на платформі YouTube є багатогранним і значущим. Глядач не лише отримує інформацію, але й емоційно залучається, формує довіру до автора, переосмислює власні уявлення про події та суспільні процеси. Завдяки аудіовізуальним засобам, персональній подачі та наративній структурі, відеорозслідування стає потужним засобом впливу на свідомість аудиторії. Воно здатне викликати гнів, обурення, солідарність, а також мобілізувати глядачів до участі в громадській активності. Водночас такий вплив

супроводжується викликами: інформаційне перевантаження, емоційне виснаження, ризики маніпуляцій і викривлення реальності. Особливо вразливими є аудиторії без навичок критичного мислення або ті, хто вже перебуває в умовах стресу. Тому роль автора розслідування — не лише інформувати, а й відповідально працювати з емоціями та фактами. Якісний розслідувальний контент має не тільки розкривати правду, але й сприяти формуванню інформаційної культури, стимулювати осмислену взаємодію з суспільством і підтримувати здоровий баланс між емоцією та раціональним мисленням.

1.3. Український контекст: аналіз популярних YouTube-каналів у жанрі розслідування

Розвиток розслідувального відеоконтенту в українському YouTube-сегменті є відповіддю на глибокі запити суспільства на правду, прозорість і контроль за діями влади. Починаючи з періоду після Революції Гідності у 2014 році, а особливо після повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році, українці дедалі активніше шукають незалежну інформацію, яка б не підлягала політичному чи олігархічному впливу. У цих умовах YouTube став ефективним майданчиком для журналістських розслідувань — вільним від телевізійної цензури, доступним для будь-якого глядача та відкритим до нових форматів.

На відміну від телебачення, де журналістика часто підпорядкована редакційній політиці власника каналу, YouTube дозволяє створювати незалежний контент, орієнтований виключно на інтереси аудиторії. Відеорозслідування тут функціонують у середовищі прямої взаємодії з глядачем: аналітика, запити, зворотний зв'язок, коментарі — усе це робить канал не просто джерелом інформації, а простором живої громадянської дискусії. Поява та зростання популярності таких проектів, як Bihus.Info, Слідство.Інфо, Наші гроші, а також авторських каналів Романа Цимбалюка,

Яніни Соколової, Марини Данилюк-Ярмолаєвої, пояснюється глибоким розчаруванням українців у «традиційних» ЗМІ. Люди дедалі менше довіряють телебаченню та офіційним джерелам, натомість шукають контент, який прямо звертається до болючих тем: корупції, несправедливості, неефективності влади, війни, політичних маніпуляцій.

YouTube став унікальною платформою для розслідувань також завдяки своїй технологічній гнучкості. Автори можуть оперативно публікувати нові дані, розбивати складні теми на серії випусків, візуалізувати документи, вести прямі трансляції та мобілізувати аудиторію до участі: донатів, петицій, поширення матеріалів. Це робить українські розслідувальні канали не лише інформативними, а й інструментом громадського впливу. Варто зазначити, що саме український контекст створює високий попит на викривальний контент. Умови затяжної боротьби з корупцією, війни, слабкості інституцій та системної несправедливості формують запит на викриття і контроль. Український глядач, на відміну від багатьох інших, не сприймає розслідувальний контент як розвагу — для нього це часто спосіб зберігати орієнтири, розуміти ситуацію в країні й ухвалювати громадянські рішення.

YouTube-канал Bihus.Info є одним із найвпізнаваніших і найвпливовіших розслідувальних медіапроектів в Україні. Його діяльність охоплює глибокі журналістські розслідування, орієнтовані на викриття системної корупції, зловживання владою, непрозорі судові рішення, конфлікти інтересів та інші форми зловживань на всіх рівнях української влади. Засновник і головний обличчя проєкту — журналіст Денис Бігус, який ще з початку 2010-х років став символом незалежної антикорупційної журналістики в Україні [36].

Особливістю Bihus.Info є системний підхід до роботи. Команда каналу складається з журналістів, редакторів, фактчекерів, відеографів, юристів. Кожне розслідування — це результат колективної роботи, з дотриманням професійних стандартів, ретельною перевіркою джерел і з акцентом на документальне підтвердження кожного твердження. У контенті активно

використовуються офіційні документи, витяги з реєстрів, судові ухвали, а також матеріали з відкритих баз даних [36]. Канал вирізняється високим рівнем візуальної та структурної якості. У відео Bihus.Info чітко вибудована логіка викладу: є вступ, хронологія подій, демонстрація документів, відеофрагменти, коментарі експертів або фігурантів справ. Це дозволяє не лише донести інформацію, а й сформуванати у глядача комплексне розуміння ситуації. Такий формат особливо важливий в умовах українського контексту, де більшість суспільно важливих тем є складними, багаторівневими і потребують глибокого пояснення [36].

Тематика каналу охоплює найгостріші проблеми сучасної України. Серед найвідоміших розслідувань — викриття корупційних схем у Міністерстві оборони, аналіз майна суддів, «плівки Труби», розслідування щодо оточення президента, діяльності СБУ та зв'язків олігархів з політичними акторами. Ці сюжети не лише набирають мільйони переглядів, а й стають інформаційними приводами для обговорень у парламенті, реагування з боку НАБУ, САП, НАЗК або офісу президента.

Важливо, що Bihus.Info не обмежується одноразовими гучними випусками. Канал створює серії розслідувань, повертається до тем, слідкує за розвитком подій, проводить подальші запити, фіксує реакцію інституцій [36]. Така сталість формує в глядача відчуття, що журналістика може бути не лише викривальною, а й системною, із потенціалом реального впливу. Важливим елементом діяльності є інтеграція юридичної та освітньої складової. Команда Bihus.Info створює проєкти з правової просвіти, публікує інструкції для громадян щодо доступу до публічної інформації, проводить тренінги та ініціативи з антикорупційної тематики. Таким чином, канал виконує не лише інформаційну, а й просвітницьку функцію, посилюючи громадянське суспільство. Що стосується аудиторії, Bihus.Info орієнтується передусім на соціально активних, критично мислячих глядачів. Контент створюється українською мовою, без спрощення складних тем, що вказує на орієнтацію на аудиторію з високим рівнем медіаграмотності. Це не розважальний, а

громадянсько спрямований контент, який формує культуру відповідального ставлення до інформації [36].

Проект Слідство.Інфо — один із флагманів незалежної журналістики в Україні, який сформувався як команда професійних розслідувачів ще у 2013 році [27]. Його однойменний YouTube-канал став не просто медіамайданчиком для публікації викриттів, а своєрідним символом послідовної та глибокої антикорупційної журналістики, орієнтованої на системні порушення з боку еліт, силовиків, суддів і представників великого бізнесу. Унікальність «Слідство.Інфо» полягає у фокусі на міжнародних стандартах розслідувань, партнерстві з глобальними мережами журналістів та використанні відкритих баз даних, зокрема й іноземних.

Команда проекту, очолювана на різних етапах відомими журналістами, серед яких Анна Бабінець і Дмитро Гнап, здобула визнання як в Україні, так і за кордоном. Їхні розслідування часто стають частиною великих міжнародних проєктів — таких як Panama Papers, OCCRP, Pandora Papers, FinCEN Files. Саме завдяки Слідству.Інфо українська аудиторія дізналася про приховані активи українських посадовців за кордоном, офшорні схеми, недекларовану власність і зв'язки бізнесу з політиками [30]. Формат розслідувань на каналі відрізняється чіткою структурою, якісною візуалізацією і розповідною побудовою. Команди журналістів не лише подають факти, а й пояснюють механізми: як працює схема ухилення від податків, хто саме виграв від махінацій, через які юридичні інструменти було виведено кошти. Водночас стиль подачі залишається лаконічним, без надмірної емоційності — акцент на аргументах, логіці та доказах. Це підвищує довіру до контенту й дозволяє сприймати його як серйозне журналістське джерело, а не емоційно забарвлений блог [31].

Одним із найгучніших розслідувань Слідства.Інфо стали «Плівки Вовка», у яких ішлося про можливі домовленості та корупційні практики в українській судовій системі на найвищому рівні. Цей проєкт став не лише медіаподією, а й тригером для обговорень на національному рівні, публічних

заяв урядовців і реакцій з боку антикорупційних органів. Подібні кейси демонструють, що розслідувальний контент на YouTube може мати прямий вплив на державну політику та змушувати інституції реагувати. Характерною рисою каналу є увага до прав людини. Багато сюжетів Слідства.Інфо присвячені темам переслідування активістів, нападів на журналістів, свавілля силовиків. У цих випадках контент не лише інформує, а й формує солідарність, закликає до суспільного тиску та привертає увагу міжнародної спільноти. Такий контент має значну гуманітарну вартість, особливо в умовах постійних викликів для правових інститутів України [32].

Проект також активно використовує мультимедійні формати: крім YouTube, його матеріали публікуються на сайті, в соцмережах, у партнерстві з телебаченням. Це дозволяє охоплювати різні категорії аудиторії — від цифрово орієнтованої молоді до старшої, більш традиційної медіааудиторії. Таким чином, «Слідство.Інфо» є не лише YouTube-каналом, а повноцінним журналістським брендом, який поєднує цифрову гнучкість із професійною глибиною [27].

Проект «Наші гроші», який функціонує як телевізійна передача та водночас активно розвиває свій YouTube-канал, є унікальним явищем в українському інформаційному просторі [21]. Його відмінною рисою є вдала комбінація журналістських розслідувань із елементами сатири, гумору та спрощеної, але точкової аналітики. Такий формат дозволяє доносити складну інформацію про економічні злочини, корупцію у сфері держзакупівель чи розкрадання бюджету до широкої аудиторії — навіть тієї, яка зазвичай уникає «важкого» контенту. Автором і ведучим багатьох випусків став журналіст Денис Бігус, однак проєкт має ширшу команду, і на сьогодні його веде, зокрема, Олександр Акименко. Формат каналу — це 10–20-хвилинні відео з чітко побудованою структурою: вступ, виклад фактів, пояснення схеми махінації, висновки, і часто — іронічні коментарі. Такий підхід працює на двох рівнях: з одного боку, зберігається фактологічна достовірність і

змістовність, а з іншого — аудиторія отримує емоційне «розрядження» через гумор, що полегшує сприйняття важкої інформації [11;22].

Ключовими темами «Наших грошей» є порушення в публічних фінансах: неефективні тендери, завищення вартості державних закупівель, фіктивні компанії, корупційні домовленості між чиновниками та підрядниками. Проєкт часто оперує відкритими джерелами: реєстрами, тендерними базами, судовими рішеннями. Це не лише підвищує довіру до поданої інформації, а й демонструє глядачам, що частина розслідувальної роботи доступна кожному, хто готовий користуватися публічними даними. Однією з причин популярності проєкту на YouTube є його мова і тон. Автори говорять з аудиторією просто, «по-людськи», без канцеляризмів і зайвої офіціозності. Вони не бояться жартувати, навіть над серйозними темами — але завжди зберігають повагу до глядача і до суті питання. Цей стиль дозволяє охопити ширшу аудиторію, включаючи молодь, яка часто уникає формальної журналістики. Особливою популярністю користуються ті випуски, в яких викриття супроводжуються візуальними порівняннями, мемами, дотепною інфографікою [21].

У соціальному аспекті «Наші гроші» відіграють роль своєрідного каталізатора обурення. Завдяки подачі, що викликає одночасно сміх і злість, проєкт формує у глядача чітке уявлення про несправедливість і механізми її існування. Це не просто інформування — це також емоційна мобілізація, яка може стимулювати глядача до дій: публічних обговорень, звернень до правоохоронних органів, тиску на місцеву владу. Сильною стороною проєкту є сталість і регулярність. Нові випуски виходять систематично, що підтримує постійний інтерес аудиторії. У коментарях під відео часто відбувається жваве обговорення, пропозиції нових тем, доповнення фактами. Це свідчить про те, що «Наші гроші» не лише інформують, а й формують навколо себе активну спільноту, яка готова взаємодіяти з контентом і розширювати його межі [21].

Поряд із колективними редакційними проєктами на кшталт Bihus.Info чи Слідство.Інфо, в українському YouTube-сегменті активно розвиваються

авторські канали, які також працюють у жанрі розслідування або наближені до нього. Їхня особливість — це сильна персоналізація контенту: глядач ідентифікує інформацію не з медіаплатформою, а з конкретною людиною. Такі канали будують довіру через особистість, а не бренд, і саме особиста репутація автора визначає ступінь впливу відео.

Серед найбільш упізнаваних фігур — Роман Цимбалюк, колишній кореспондент «УНІАН» у Москві, який після 2022 року переформатував свою діяльність у YouTube-канал, зосереджений на аналізі політичної ситуації в Росії та її агресивної політики щодо України [28]. Хоча його формат — це не класичні розслідування з документальними доказами, подача носить викривальний характер, із глибоким бекграундом і знанням контексту. Цимбалюк регулярно аналізує публічні заяви російських політиків, надає оцінки, посилається на джерела у РФ та використовує фактологічні підходи, близькі до розслідувальної журналістики. Його канал має широку аудиторію серед українців, а також у діаспорі, і часто розглядається як незалежне джерело зсередини країни-агресора [28].

Яніна Соколова, яка поєднує журналістський досвід із сучасною медіаформою. Її канал — це мікс інтерв'ю, публіцистики та авторських розслідувань, зокрема у форматі «Рандеву» та проєкту «Соромно!». Соколова бере глибокі інтерв'ю з політичними діячами, громадськими активістами, викриває маніпуляції, порушує теми війни, судової реформи, роботи СБУ. Її стиль поєднує гостроту з емоційною щирістю, а також — чітку позицію щодо суспільно важливих подій. Вона не намагається бути «нейтральною», але й не відходить від фактів, що дозволяє поєднувати суб'єктивну подачу з елементами журналістської точності [40].

Особливістю авторських розслідувальних каналів є висока залученість аудиторії. Завдяки персоналізації створюється ефект довіри до автора як до «свого», до людини з чіткою позицією, емоційним включенням і, водночас, аналітичною компетентністю. У поєднанні з частою публікацією нових відео це дозволяє утримувати активну спільноту, яка не просто дивиться, а й

коментує, поширює, пропонує теми для наступних розслідувань. Звісно, такі канали мають свої обмеження: менш формалізовані методи перевірки фактів, іноді — надмірна суб'єктивність, брак команди або ресурсів на повноцінні польові розслідування. Але водночас вони компенсують це швидкістю, реактивністю, гнучкістю подачі. У багатьох випадках саме вони першими звертають увагу на ті теми, які пізніше потрапляють у поле зору «класичних» журналістських команд [40].

Попри розмаїття форматів, стилів і підходів, українські YouTube-канали, що працюють у жанрі розслідування, мають низку спільних рис, які формують їх як окремий, стійкий сегмент вітчизняного медіаполя. Ці риси не лише визначають характер подачі інформації, а й відображають запити українського суспільства на медіа нового типу — відкриті, гнучкі, незалежні.

По-перше, всі ключові розслідувальні канали в Україні працюють у тісному зв'язку з громадянськими очікуваннями щодо викриття корупції, зловживань владою, безкарності посадовців. Тематично, більшість контенту орієнтована на політичну корупцію, непрозорі судові рішення, схеми в енергетиці, державних закупівлях, силових структурах, місцевому самоврядуванні. Це свідчить про домінування запиту на підзвітність і контроль у суспільному дискурсі.

По-друге, використання візуального, доказового контенту — спільна ознака незалежно від формату. У відео регулярно застосовуються документи, скріншоти, архівні кадри, витяги з реєстрів, діаграми, анімації, інфографіка. Це підсилює аргументацію, дозволяє уникнути голослівності, формує у глядача враження обґрунтованості й достовірності. Канали, навіть із обмеженим ресурсом, прагнуть включати такі елементи — це стає ознакою професійності.

По-третє, стиль подачі інформації — переважно простий, живий, позбавлений зайвого пафосу або офіційного тону. Журналісти звертаються до глядача на рівних, часто з іронією або прямою. Такий стиль ближчий до

сучасного користувача YouTube, особливо молодшої аудиторії, яка цінує неформальність і щирість. Нерідко використовується гумор, сарказм, навіть мем-культура — як засіб не лише залучення, а й акцентування абсурдності розкритих фактів.

По-четверте, активна комунікація з аудиторією. На відміну від телевізійної журналістики, де зв'язок із глядачем односторонній, YouTube-розслідувачі читають коментарі, відповідають на запитання, іноді залучають глядачів до пошуку інформації. Це створює ефект «спільної справи» — глядач стає не просто споживачем контенту, а співучасником інформаційного процесу. Такий підхід посилює лояльність аудиторії та сприяє формуванню активної спільноти навколо каналу.

По-п'яте, усі провідні розслідувальні канали демонструють чітку громадянську позицію, часто критичну щодо влади, силових структур або олігархічних інтересів. Вони не дотримуються умовної «нейтральності», а відверто займають бік суспільного інтересу, прозорості, справедливості. Це відповідає очікуванням глядачів, які шукають не формального балансу думок, а правди — незалежно від її «зручності» для тих чи інших політичних сил.

Спільною рисою є орієнтація на цифрову, мобільну аудиторію, яка споживає контент на смартфонах, дивиться відео короткими фрагментами, звикла до інтерактивності. Тому автори розслідувань пристосовують відео під сучасні вимоги: лаконічні заставки, чітка структура, поділ на частини, зрозуміла візуальна мова, динаміка.

Попри зростання впливу, популярності та довіри, українські розслідувальні YouTube-канали стикаються з низкою серйозних викликів, які загрожують як окремим авторам, так і самому існуванню незалежної цифрової журналістики в Україні. Ці виклики мають різну природу — політичну, економічну, безпекову, технічну — і значною мірою зумовлені умовами функціонування журналістики в перехідному, кризовому суспільстві. Один із головних ризиків — політичний тиск та переслідування. Автори розслідувань нерідко стають мішенню для погроз, стеження,

дискредитаційних кампаній. Особливо це стосується випадків, коли контент прямо зачіпає високопосадовців, силовиків або впливових бізнес-гравців. У низці ситуацій журналісти стикаються зі спробами судового тиску: позови про «захист честі», вимоги розкриття джерел, наклепницькі публікації у відповідь. Такий тиск має на меті не лише змусити автора замовкнути, а й знищити його репутацію в очах глядача.

Не менш серйозною є проблема фінансування. Більшість українських розслідувальних каналів не належать до великих медіахолдингів і існують за рахунок донорської допомоги, міжнародних грантів або підтримки від глядачів через Patreon, донати чи рекламні інтеграції. Це робить їх фінансово вразливими: припинення грантового фінансування або зменшення підтримки аудиторії може поставити під загрозу саме існування проєкту. Потреба в стабільному фінансуванні може створити залежність від донорських очікувань, що, своєю чергою, впливає на тематику або стиль контенту.

Також викликом є технічна безпека і цифрові атаки. У низці випадків розслідувальні канали зазнавали DDoS-атак, зламу акаунтів, видалення відео з платформи. Ворогом у цьому контексті можуть бути як внутрішні опоненти, так і зовнішні сили — зокрема російські хакерські структури, які цілеспрямовано атакують українські незалежні медіа. YouTube як платформа не завжди оперативно реагує на такі випадки, що створює додаткові ризики для авторів. Варто згадати фізичну безпеку журналістів, особливо тих, хто працює на тимчасово окупованих територіях або у зоні бойових дій. З 2014 року і до сьогодні низка журналістів зазнали переслідувань, нападів, арештів — іноді зі смертельними наслідками. У цих умовах вести незалежну розслідувальну діяльність — не лише професійне завдання, а й форма особистої мужності.

Отже, українські YouTube-канали у жанрі журналістських розслідувань займають важливу нішу в сучасному медіапросторі, формуючи нову якість подачі інформації — незалежну, доказову, доступну. На відміну від традиційних ЗМІ, вони працюють без редакційної цензури, швидко реагують

на події, тісно взаємодіють із глядачами та використовують цифрові інструменти для посилення впливу. Розслідування Bihus.Info, Слідства.Інфо, Наших грошей, а також авторських каналів Цимбалюка, Соколової та інших не лише інформують — вони змінюють реальність: формують порядок денний, впливають на політичні рішення, викривають безкарність і стимулюють громадську активність. Попри це, YouTube-журналісти стикаються з тиском, загрозами, нестабільним фінансуванням і інформаційним шумом. Але саме завдяки їхній роботі в Україні зберігається простір для незалежної думки та громадського контролю. Таким чином, український розслідувальний YouTube — це не просто форма онлайн-медіа, а соціальне явище, що підсилює демократичні процеси та сприяє розвитку відповідального, свідомого громадянства.

Висновки до першого розділу

В першому розділі досліджено ключові засади функціонування YouTube-блогів у жанрі документального розслідування як складника сучасної журналістики в цифрову епоху. Відеоблогінг розглянуто як нову, гібридну форму комунікації, що поєднує елементи класичної журналістики, аудіовізуального сторітелінгу та цифрової мобільності. Встановлено, що в умовах трансформації медіаполя та зростання недовіри до традиційних ЗМІ, YouTube-платформа стала важливим каналом поширення суспільно значущої інформації, а відеоблогери — новими суб'єктами публічного контролю.

Особливу увагу приділено психологічному та соціальному впливу розслідувального контенту на аудиторію. Розкрито механізми емоційного залучення, формування довіри до автора, сприйняття фактологічної інформації через наративну подачу та активну взаємодію з глядачем. Визначено, що розслідувальні відеоблоги не лише інформують, але й виконують мобілізуючу функцію — стимулюють критичне мислення, політичну обізнаність і громадську активність.

Аналіз українського сегменту YouTube у цьому жанрі засвідчив високий рівень професіоналізації окремих проєктів (зокрема Bihus.Info, Слідство.Інфо, «Наші гроші»), що відзначаються системністю, доказовою базою, технічною якістю та стійким впливом на суспільну думку. Авторські формати також відіграють значну роль у формуванні медіакультури, орієнтованої на персональну відповідальність, доступність та емоційний зв'язок із аудиторією. Узагальнюючи, можна стверджувати, що розслідувальний відеоблогінг в Україні функціонує як повноцінний інструмент демократичного контролю, адаптований до умов динамічного інформаційного середовища.

РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ АВТОРСЬКОГО YOUTUBE-ПРОЄКТУ У ЖАНРІ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

2.1. Формулювання ідеї та концепції блогу

У сучасному українському інформаційному просторі документально-розслідувальний жанр посідає особливе місце як інструмент виявлення суспільно значущих порушень, формування критичного мислення та мобілізації громадської активності. В умовах війни, послаблення довіри до інституцій, недоступності частини територій для журналістів традиційних медіа, саме YouTube-платформа стала не лише альтернативним джерелом інформації, а й середовищем для появи нових форм громадянської журналістики. Розслідувальні відеоблоги, які поєднують документальність, аналітичність і візуальну експресивність, поступово формують нову парадигму впливу на аудиторію. Водночас більшість успішних українських розслідувальних проєктів орієнтовані переважно на національний рівень — висвітлення діяльності центральних органів влади, політичних еліт, топ-посадовців. При цьому поза зоною уваги залишаються численні локальні проблеми, які мають безпосередній вплив на якість життя громадян. Цей дисбаланс між центром і регіонами засвідчує необхідність створення медіапроєкту, який би спеціалізувався саме на фіксації, аналізі та публічному розголошенні зловживань, що відбуваються на рівні малих міст, селищ і громад. Ідея запропонованого авторського блогу формується на підставі цієї потреби — актуалізувати простір «невидимої правди», що існує поза загальнодержавною оптикою. Робоча назва каналу — «Де Правда?», що має на меті не лише інформативно окреслити тематику проєкту, а й задати риторичний вектор пошуку: правда як об'єкт розслідування, як процес і як публічний запит.

Концепція YouTube-проєкту базується на синтезі журналістських стандартів, елементів цифрової документалістики та механізмів горизонтальної комунікації з аудиторією. Основна увага спрямовується на локальні теми — комунальні афери, зловживання владою на рівні міських або сільських рад, непрозорі бюджетні витрати, соціальні конфлікти, екологічні загрози, порушення трудових і громадянських прав. Відмова від гучних загальнодержавних сюжетів на користь місцевих кейсів обумовлена переконанням, що саме в таких мікросюжетах найчастіше приховується структура системної несправедливості.

Жанрово проєкт тяжіє до форматів короткого документального розслідування — відео тривалістю 10–15 хвилин, структурованих за класичною розслідувальною логікою: фіксація проблеми, перевірка фактів, демонстрація документів, інтерв'ю зі сторонами, виведення логічного висновку. Формат подачі базується на принципах чіткої аргументації, фактологічної насиченості та візуальної динаміки. Автор залишає за собою право коментування, однак усі оцінки мають бути чітко відокремлені від викладених фактів. Особлива увага приділяється достовірності джерел, документальному супроводу тверджень та обґрунтованості висновків.

На відміну від класичних журналістських розслідувань, у межах цього проєкту акцент зроблено також на створенні середовища взаємодії з аудиторією. Блог не є лише способом трансляції готового продукту — він виконує функцію цифрової трибуни, через яку глядачі можуть ініціювати теми, надсилати власні спостереження, долучатися до збору інформації, перевірки фактів або аналізу відкритих джерел. Запровадження зворотного зв'язку, який реалізується через коментарі, опитування та інтерактивні інструменти, створює умови для формування довкола каналу активної інформаційної спільноти. Таким чином, кожен випуск є не лише журналістським продуктом, а й частиною ширшого соціального процесу — верифікації, розголосу та дії.

Структура випуску передбачає інтродукцію з коротким викладом проблеми, далі — послідовне розгортання сюжетної лінії із залученням різних джерел інформації: відкритих державних реєстрів, баз даних тендерів, актів виконаних робіт, витягів із декларацій, аудіовізуальних свідчень, а також інтерв'ю з очевидцями, експертами, місцевими активістами. Кожен випуск завершуватиметься підсумком, у якому подається аналітична оцінка ситуації та окреслюється можлива подальша реакція — подання петиції, звернення до органів влади, публічне обговорення, медійне посилення.

Оскільки успішність реалізації будь-якого цифрового медіапроекту значною мірою залежить від правильного визначення та розуміння своєї цільової аудиторії, було здійснено сегментний аналіз потенційних глядачів блогу. Враховано соціально-демографічні, поведінкові та психологічні параметри, характерні для користувачів YouTube в Україні, зокрема тих, хто активно споживає розслідувальний та соціально орієнтований контент. Окрему увагу приділено мовним, регіональним, професійним та ціннісним критеріям, що визначають рівень залученості аудиторії до громадянських медіаініціатив.

Таблиця 2.1.

Характеристика цільової аудиторії авторського YouTube-блогу «Де Правда?»

Категорія	Характеристика
Вік	Основна аудиторія — 25–45 років; другорядна — 18–24 роки (через соцмережі та Shorts)
Географія	Мешканці малих і середніх міст (до 250 тис. населення), переважно з регіонів Центральної, Західної та Південної України
Мова споживання	Україномовна аудиторія з високим рівнем ідентифікації з національним контентом

Освіта	Повна середня, неповна/повна вища освіта, орієнтація на аналітичний контент
Цінності	Громадянська активність, нетерпимість до корупції, запит на прозорість та справедливість
Професійна сфера	Переважно освітяни, державні службовці, підприємці малого бізнесу, студенти гуманітарних спеціальностей
Цифрова поведінка	Регулярне споживання YouTube-контенту, участь у соцмережах, схильність до коментування, поширення матеріалів
Рівень медіаграмотності	Середній і вище середнього; здатність відрізняти факти від маніпуляцій, критично аналізувати інформацію
Мотивації перегляду	Отримання достовірної інформації про своє середовище, можливість впливу на локальні процеси, формування власної думки
Тип залучення	Активний споживач: не лише дивиться, а й бере участь у обговоренні, поширенні, ініціюванні тем

Варто зазначити, що специфіка проєкту передбачає подальше розширення цієї аудиторії через механізми таргетованої дистрибуції, переклад або субтитрування відео для діаспори, а також співпрацю з регіональними громадськими організаціями, що працюють у сфері захисту прав громадян.

Урахування характеристик цільової аудиторії безпосередньо вплинуло на формування мовної, візуальної та жанрової стратегії проєкту. Зважаючи на

переважно україномовний сегмент глядачів, канал використовуватиме виключно українську мову як у відеоматеріалах, так і в усіх допоміжних текстах — заголовках, описах, субтитрах, закликах до взаємодії. Це дозволить не лише чітко ідентифікувати проєкт у національному контексті, а й забезпечити кращу довіру до змісту, особливо з боку тих, хто негативно сприймає змішані мовні формати або вбачає у них елемент маніпуляції.

Мовний стиль подачі базуватиметься на поєднанні аналітичної точності й доступності. Складні поняття, зокрема юридичні або фінансові терміни, пояснюватимуться у форматі коротких вставок, графічних пояснень або коментарів від експертів. Відео мають бути орієнтовані не на вузьку експертну аудиторію, а на широке коло глядачів із середнім рівнем обізнаності. Завдання автора — забезпечити інформаційну прозорість без спрощення суті.

Візуальна стратегія блогу передбачає стильову єдність і пізнавану айдентику. Кожен випуск міститиме фірмову заставку, що включає логотип каналу, вступний саундтрек і візуальний слоган. Графічне оформлення — мінімалістичне, але структурно чітке. У монтажі активно використовуватимуться маркери уваги: текстові вставки з основними тезами, хронометраж подій, фонові документи, геолокаційні позначки на мапах. Темп монтажу має бути динамічним, але не кліповим — з акцентом на зміст, а не форму. Камера — здебільшого статична або з м'яким рухом. Закадровий голос — нейтральний за тоном, із чіткою дикцією. У фокусі — факт, доказ, логіка. Емоція, якщо і присутня, має бути контрольованою, вмотивованою та виправданою контекстом.

У перспективі планується створення кількох додаткових форматів у межах каналу. Перший із них — короткі оглядові відео тривалістю до 60 секунд, які дублюють ключову тезу випуску у форматі YouTube Shorts. Ці ролики слугуватимуть для привернення нової аудиторії та зручного поширення в месенджерах і соцмережах. Другий формат — регулярні включення «з місця події», у яких автор показує хід розслідування, коментує

реакцію органів влади, ділиться труднощами або уточненнями. Така форма сприяє створенню ефекту «присутності» та підвищує довіру до процесу розслідування як відкритого і контрольованого.

Важливим напрямом розвитку є також налагодження партнерств із громадськими організаціями, які вже працюють у сфері моніторингу місцевої політики, захисту прав людини, прозорості бюджетних процесів. Завдяки такій співпраці можна забезпечити вищу достовірність контенту, доступ до нових кейсів, експертну підтримку та юридичний супровід у випадках суспільного резонансу. Окремий блок у межах блогу становитиме серія відеоінструкцій, покликаних підвищити рівень правової грамотності аудиторії. Наприклад: «Як написати запит до місцевої ради?», «Як звернутися до НАЗК?», «Що таке декларація і як її прочитати?».

Таким чином, проєкт «Де Правда?» становить собою не лише інформаційний канал, а й інструмент громадянської участі. Його ідея виростає з актуального запиту на локальну справедливість, а концепція втілює синтез журналістики, цифрової візуалізації та взаємодії з громадою. Автор блогу постає не лише як дослідник і аналітик, а як медіапосередник між проблемою та її публічним розголосом. Кожен випуск — це форма участі в суспільному діалозі, де правда не нав'язується, а аргументовано пропонується як предмет спільного пошуку.

2.2. Створення творчої заявки та сценарію пілотного випуску

Після визначення концепції авторського YouTube-проєкту «Де Правда?» наступним етапом стало створення творчої заявки та сценарного плану пілотного випуску, що відображає як жанрову специфіку розслідувального формату, так і реальну суспільну проблему. Вибір першої теми базувався на актуальності, потенційній соціальній значущості, наявності документального сліду в державних відкритих джерелах, а також можливості фактичної перевірки ситуації на місці.

Об'єктом пілотного випуску обрано реальний кейс, оприлюднений на електронному майданчику державних закупівель e-tender.ua. 18 квітня 2025 року Комунальний заклад освіти «Ліцей митно-податкової справи з посиленою військово-фізичною підготовкою при Університеті митної справи та фінансів» Дніпровської міської ради оголосив відкритий тендер на поточний ремонт спортивного майданчика, розташованого за адресою: м. Дніпро, вул. Космодромна, буд. 7. Очікувана вартість закупівлі становить 4 мільйони гривень з ПДВ. Ідентифікатор закупівлі — UA-2025-04-18-000955-a. Заявлений вид предмету — послуги. Форма торгів — відкриті торги з особливостями, оцінка пропозицій здійснюється за критерієм ціни. Мінімальний крок аукціону визначено у розмірі 20 тисяч гривень. Забезпечення тендерної пропозиції — 60 тисяч гривень. Станом на момент створення сценарію закупівля перебуває на етапі очікування пропозицій [25].

Вибір цього кейсу зумовлений кількома чинниками. По-перше, йдеться про масштабне використання бюджетних коштів, що завжди є потенційною зоною ризику. По-друге, закупівля реалізується навчальним закладом, що накладає додаткову суспільну відповідальність, адже йдеться про створення інфраструктури для неповнолітніх. По-третє, практика так званих «поточних ремонтів» у межах бюджетної сфери неодноразово фігурувала в антикорупційних розслідуваннях як одна з найбільш непрозорих та вразливих до маніпуляцій форм витрат. Нарешті, сама формула «поточний ремонт спортивного майданчика» без додаткового технічного завдання та деталізованих вимог викликає обґрунтовані сумніви щодо чіткості визначення очікуваного результату.

Відтак творча заявка на пілотний випуск сформульована таким чином: «Метою епізоду є документальне дослідження умов, процедур та потенційних ризиків, пов'язаних із проведенням публічної закупівлі послуг з ремонту спортивного майданчика за кошти місцевого бюджету. Через аналіз тендерної документації, експертні оцінки та спробу безпосередньої

комунікації з посадовими особами, автор проєкту прагне з'ясувати, наскільки обґрунтованими є умови закупівлі, чи забезпечена відкритість процедури, чи існує ризик змови або конфлікту інтересів».

Таблиця 2.2.

Сценарій пілотного випуску YouTube-проєкту «Де Правда?»

Етап	Тривалість	Зміст епізоду	Візуальний супровід	Мета та ефект
Вступ	1 хв	Представлення теми: закупівля на 4 млн грн для ремонту спортмайданчика. Коротко озвучено суспільну значущість проблеми прозорості тендерів.	Інтро-заставка, титр теми, фото школи та спортмайданчика	Зацікавлення глядача, окреслення рамок дослідження.
Аналіз тендеру	2 хв	Показ порталу Prozorro, огляд тендерної документації: очікувана вартість, вимоги, терміни. Звернення уваги на загальність формулювань.	Скріншоти сайту Prozorro, виділення сум, умов, коментар за кадром	Формування підозри у непрозорості/ ризиках.
Історія закупівель	2 хв	Пошук аналогічних закупівель цим замовником. Зв'язки між фірмами, можливі конфлікти інтересів.	Графіка зв'язків, архіви попередніх тендерів, YouControl	Показ системності, не випадковості подій.
Огляд майданчика	2 хв	Віїзд на об'єкт: чи справді роботи проводились, в	Відеозйомка території, інтерв'ю з	Верифікація документів з реальністю.

		якому стані майданчик. Коментарі очевидців.	учнями, працівниками школи	
Експертна оцінка	2 хв	Інтерв'ю з експертом про типові порушення у тендерах, оцінка цього випадку.	Говорить експерт на фоні тематичної інфографіки	Підсилення авторитетом, надання фахової точки зору.
Реакція влади	1 хв	Показ запиту до ліцею, чи дали відповідь. Аналіз відповіді або її ігнорування.	Скрін запиту, уривки відповіді, підсумок за кадром	Демонстрація відкритості або закритості системи.
Висновок і заклик	1 хв	Узагальнення фактів, заклик до глядачів перевіряти подібні закупівлі, інструкції до дій.	Титри з порадами, QR-код на інструкцію, лого проєкту	Перетворення глядача на активного учасника.

Таким чином, сценарій пілотного випуску виконує водночас низку функцій, кожна з яких відіграє важливу роль у досягненні цілей авторського проєкту. Насамперед, реалізується інформаційна функція — глядачу надається верифікований, документально підтверджений матеріал про хід та умови конкретної закупівлі. Це дозволяє не лише дізнатися про сам факт публічного фінансування робіт, а й зрозуміти, як функціонує система публічних закупівель на місцевому рівні.

Паралельно з цим втілюється викривальна функція, спрямована на виявлення та демонстрацію невідповідностей між задекларованими намірами та реальною ситуацією на об'єкті. За допомогою фактичного аналізу, відеофіксації та свідчень безпосередніх учасників подій глядачу демонструється потенційне зловживання або недбалість у розпорядженні публічними ресурсами. Окремо варто підкреслити аналітичну функцію, яка реалізується через пояснення причин, умов та контексту, що сприяють

виникненню таких ситуацій. Це не лише фіксація проблеми, а й її розклад на складові, зокрема — аналіз нечітких тендерних умов, повторюваність підрядників, відсутність ефективного контролю з боку громади чи органів нагляду.

Не менш важливою є просвітницька функція, адже в межах випуску глядач отримує конкретні інструменти громадського впливу: алгоритм пошуку інформації в Prozorro, формулювання запитів, перевірка підрядників у відкритих реєстрах. Це трансформує контент із пасивного споживання у форму опосередкованого навчання. Сценарій виконує активізаційну функцію — через чітке резюмування, візуалізацію дій та прямий заклик до глядачів проєкт формує уявлення про можливість особистої участі в контролі за використанням публічних коштів. Цінність пілотного епізоду полягає не лише у демонстрації конкретного порушення або загрози, а у створенні універсального шаблону дій, який може бути масштабований та адаптований до різних населених пунктів і різних типів закупівель. Саме ця відтворюваність алгоритму, поєднана з глибоким контекстуальним аналізом, формує базу для наступних епізодів блогу та забезпечує потенційну сталість його впливу на суспільні процеси.

2.3. Підготовчий та знімальний процес: вибір локацій, обладнання, структура команди

Організація повноцінного знімального процесу для створення відеоконтенту в жанрі документального розслідування вимагає ретельно продуманої підготовки, чіткої координації етапів та ефективного розподілу функцій між членами команди. Особливо це актуально у випадку реалізації проєкту з обмеженими ресурсами, коли успіх залежить не від масштабності продакшну, а від виваженості підходу, раціонального використання техніки та гнучкості знімального процесу. У контексті авторського блогу «Де Правда?» підготовка пілотного випуску охоплює три взаємопов'язані компоненти:

вибір локацій для зйомок, технічне забезпечення (обладнання), а також формування малої, але функціонально ефективної творчо-виробничої команди.

Першим етапом підготовки до зйомок є формування знімального маршруту та визначення основних локацій. У пілотному випуску, що стосується тендеру на поточний ремонт спортивного майданчика в м. Дніпро, базовою локацією виступає територія навчального закладу — ліцею митно-податкової справи, де має бути реалізовано об'єкт закупівлі. Додатковими локаціями визначено: фасад будівлі, безпосередньо майданчик, прилегла територія, а також потенційні місця для інтерв'ю з мешканцями (наприклад, шкільний двір, зупинка громадського транспорту, сквер). Візуальне фіксування стану об'єкта — ключовий елемент з точки зору документального жанру, адже саме візуальний доказ дозволяє перевірити достовірність офіційних звітів.

Крім основного об'єкта, важливими є умовні «статичні» локації для запису коментарів, закадрових монологів, експертних інтерв'ю. Такі зйомки доцільно проводити у нейтральному інтер'єрі з достатнім природним або регульованим освітленням — наприклад, у бібліотеці, кабінеті, коворкінгу або вдома у експерта. Принципово важливо забезпечити візуальну чистоту кадру, нейтральний фон, відсутність зайвих шумів. Обираючи локації, необхідно також враховувати правовий аспект — зйомка в державних установах або на території навчального закладу потребує офіційного погодження, про що автор проєкту має заздалегідь надіслати відповідний запит.

Щодо технічного забезпечення, то специфіка відеоблогу в документальному форматі дозволяє уникати великих знімальних груп та використовувати мобільне, але достатньо функціональне обладнання. Мінімально необхідний комплект включає:

1. Камеру або смартфон із підтримкою зйомки у Full HD або 4K. Більшість сучасних смартфонів середнього цінового сегмента забезпечують належну якість картинки при достатньому освітленні.
2. Стабілізатор (gimbal) — ручний стабілізатор забезпечує плавність рухів під час зйомки з руки, особливо під час панорамування майданчика, зйомок у русі тощо.
3. Зовнішній мікрофон (петличний або накамерний) — критично важливий для якісного запису інтерв'ю та закадрових коментарів, особливо в умовах вулиці.
4. Освітлювальні панелі або LED-світильники — для зйомок у приміщеннях, особливо інтерв'ю, де потрібне спрямоване або м'яке світло.
5. Ноутбук із програмним забезпеченням для монтажу (DaVinci Resolve, Adobe Premiere Pro, Final Cut Pro) — для обробки матеріалу, додавання графіки, субтитрів, звуку.
6. Програмне забезпечення для візуалізації документів — графічний редактор (наприклад, Adobe Illustrator або Canva), який дозволяє створювати вставки: схеми, діаграми, хронології подій.

Перевага такої конфігурації полягає у мобільності: знімання можна здійснювати автономно, без необхідності в громіздких штативах, великих камерах чи генераторах живлення. До того ж, використання смартфона як основного знімального інструменту дає змогу органічніше зливатися з середовищем, що особливо цінно в ситуаціях, де фігуранти не готові до відкритого спілкування або наявність великої техніки могла б спровокувати відмову від коментарів.

Формування знімальної команди є третім важливим аспектом організації. У випадку авторського блогу, команда є мінімальною, проте кожна функція виконується з професійною відповідальністю. Структура команди пілотного випуску проєкту «Де Правда?» включає чотири ключові ролі:

- Автор/ведучий — розробляє концепцію, проводить журналістське розслідування, збирає документи, пише сценарій, записує закадрові коментарі, комунікує з експертами та фігурантами.
- Оператор/монтажер — відповідає за візуальний аспект зйомок: композицію кадру, плавність руху, освітлення, а також здійснює повний цикл постпродакшну: від монтажу до кольорокорекції та звукової обробки.
- Аналітик/дослідник — опрацьовує дані з відкритих джерел (Prozorro, YouControl, відкриті реєстри), готує довідки, перевіряє інформацію, систематизує технічну документацію.
- Графічний дизайнер — створює інфографіку, ілюстрації, заставки, підписи до відео, динамічні схеми для пояснення складних процесів або зв'язків.

Залежно від умов, частина цих функцій може поєднуватися в одній особі (наприклад, автор і монтажер), однак за наявності можливості оптимальним вважається залучення хоча б мінімального колективу, де кожен відповідає за свою ділянку роботи. Така модель дозволяє уникнути перевантаження, підвищує якість матеріалу та сприяє кращому дотриманню графіку зйомок.

Важливо, що знімальний процес передбачає гнучкий підхід: зйомки на вулиці — лише у сприятливу погоду, інтерв'ю — за попереднім погодженням, дублювання ключових кадрів — на випадок технічних збоїв. У графіку передбачено час для реагування на відмову у коментарях або зміну позиції фігурантів, адже у документальному розслідуванні елемент непередбачуваності — системний. Окрему увагу слід приділити юридичним і етичним аспектам знімального процесу. Для відео, яке стосується державної установи, необхідно заздалегідь оформити дозвіл на зйомку, особливо якщо вона передбачає доступ до приміщень або зйомку працівників. Особи, що надають інтерв'ю, мають бути поінформовані про формат публікації, мету розслідування та надати усну або письмову згоду на фіксацію. У випадку фіксації порушень приватності (наприклад, зйомки дітей), фрагменти повинні

бути змонтовані зі збереженням анонімності: затемнення облич, змінення голосу.

Таким чином, підготовчий та знімальний етап пілотного випуску авторського блогу «Де Правда?» свідчить про раціональний, структурований підхід до створення контенту в умовах обмеженого виробничого ресурсу. Чітке планування маршруту зйомок, попередній аналіз об'єкта, узгодження доступу до локацій та мінімізація ризиків непередбачених ситуацій дозволили забезпечити ефективну реалізацію знімального процесу. Ключову роль у цьому відіграло також грамотне проектування команди: функціональний розподіл ролей між автором, оператором, аналітиком і дизайнером забезпечив одночасно інформаційну достовірність, технічну якість і візуальну послідовність матеріалу. Технічне забезпечення базувалося на доступних, але перевірених засобах, що відповідають вимогам базової журналістської практики. При цьому не лише дотримано мінімальні технічні стандарти (якість зображення, звук, освітлення), але й забезпечено адаптацію техніки до реальних умов — зйомки на відкритому повітрі, мобільність команди, потреба в автономності. Вибір локацій був підпорядкований не естетичному принципу, а документальній цінності: у кадр потрапляли об'єкти, що прямо ілюструють хід розслідування.

2.4. Постпродакшн: монтаж, озвучка, візуальна айдентика

Постпродакшн є завершальним, але не менш значущим етапом у виробничому циклі документального відеоконтенту. Саме на цій стадії відбувається перетворення відзнятого матеріалу на цілісний відеопродукт, здатний ефективно комунікувати з аудиторією. Для документально-розслідувального жанру постпродакшн має критичне значення, оскільки не лише забезпечує технічну обробку матеріалу, а й виконує низку аналітичних та структурно-змістових функцій. До основних складових постпродакшну входять монтаж (відео- та аудіо), озвучування,

титрування, колористика, інтеграція графіки, а також оформлення загальної візуальної ідентичності проекту.

Процес монтажу починається з упорядкування відзнятого відеоматеріалу, відбору технічно якісних і змістовно релевантних фрагментів. Відповідно до розробленого сценарного плану, матеріал структурується у логічну послідовність: вступна частина — основна аналітика — візуальна перевірка — інтерв'ю — висновки. Важливо підкреслити, що у випадку проекту «Де Правда?» монтаж виконує не лише технічну, а й композиційно-дискурсивну функцію. Йдеться про створення внутрішньої логіки розгортання розслідування, у якій кожен фрагмент відео несе доказову або ілюстративну функцію. Матеріал має бути не просто зібраним у послідовність, а вмотивованим: кожен перехід між елементами сюжету обґрунтований з точки зору змісту.

Тривалість відео у 10–15 хвилин зумовлює необхідність жорсткої селекції фрагментів. Залишаються лише ті частини, які є суттєвими для розкриття теми. При цьому не допускається монтажне спотворення сенсу: усі вирізання мають здійснюватися з дотриманням журналістської етики, без маніпулятивних скорочень або інтерпретацій. Перевага надається нарізці з використанням «невидимих» переходів: кросфейд, жорсткий різ, іноді — естетизована вставка для емоційної паузи (зйомка міста, архівні фото тощо).

Особлива увага приділяється монтажу інтерв'ю. Усі фрази залишаються в авторській формі, без зміни послідовності. Винятки можливі лише у випадках, коли йдеться про технічне очищення висловлювань від тавтології, пауз або фонових шумів. У випадках, де спікер звертається до документа, що згадується в основному сюжеті, відеоряд паралельно містить зображення відповідного документа, з підсвіченим фрагментом тексту. Такий підхід підсилює достовірність та дозволяє глядачу верифікувати інформацію самостійно.

Другим ключовим компонентом є аудіооформлення, що охоплює як озвучування (voice-over), так і саунд-дизайн загалом. Озвучення у блозі «Де

Правда?» реалізується через закадровий голос ведучого, який коментує хід розслідування, подає аналітичні викладки, формулює висновки. Для підвищення довіри до змісту важливо, щоб голос мав нейтральне інтонування, чітку дикцію, не вдавався до надмірної емоційності. Запис проводиться у звукоізолюваному середовищі або з використанням якісного шумозаглушення на етапі обробки. Голос не повинен домінувати, але має виконувати роль когерентного навігатора між елементами відеоряду.

Фонове звукове оформлення використовується обмежено: передбачається мінімалістичний саунд-дизайн, що супроводжує переходи між сюжетами, підкреслює напругу у ключових моментах або створює структурні акценти (наприклад, перед показом інтерв'ю або аналізом документа). Джерелом аудіоматеріалів слугують безкоштовні бібліотеки з відкритою ліцензією (Creative Commons), зокрема YouTube Audio Library, Uppbeat або Free Music Archive. Музичні фрагменти добираються так, аби не відволікати глядача і не накладатися на змістовий шар, а лише супроводжувати його.

Наступним важливим блоком постпродакшну є графічне оформлення — титри, підписи, інфографіка. Титрування в блозі реалізується за єдиним шаблоном: титри фіксують імена, посади, назви документів або джерел інформації. Вони не містять декоративних елементів, виконані у строгому шрифті (наприклад, Open Sans або Roboto), розміщуються у нижній третині екрану, мають стабільну тривалість (3–4 секунди). Це забезпечує зчитуваність та не порушує композицію кадру. Інфографіка є окремим інструментом пояснення складних процесів: рух бюджетних коштів, структура тендеру, хронологія подій, зв'язки між фігурантами тощо. Для цього використовується векторна анімація або статична інфографіка, що інтегрується у відеоряд з плавним переходом. Завдання інфографіки — не прикрасити відео, а пояснити те, що неможливо зняти на камеру. При створенні візуального супроводу дотримуються принципи інформаційного дизайну: простота, лаконічність, логічність.

Колористика у межах проєкту стримана, нейтральна. Основне завдання кольорокорекції — вирівняти кадри за температурою та яскравістю, зберігаючи природність зображення. У кадрах, де важлива деталізація (наприклад, документи або об'єкти на місцевості), використовуються локальні корекції для підвищення контрасту. В цілому стиль зображення має залишатися документальним, а не стилізованим, з відсутністю фільтрів, що викривляють реальність.

Окремим аналітичним блоком постпродакшну є побудова візуальної айдентики проєкту — тобто створення впізнаваного стилю, який забезпечує цілісність усіх відео у межах каналу. Це передбачає використання уніфікованих заставок, анімаційних переходів, логотипу, шрифтової системи та кольорової палітри. У випадку «Де Правда?» логотип розроблено в монохромному стилі (чорно-білий варіант), що символізує фактичну опозицію «правда/брехня». Кольори вставок та заголовків — мінімалістичні (білий текст на темному фоні), шрифт — строгий, без засічок. Заставка перед початком відео триває не більше 5 секунд, містить назву проєкту, ключовий слоган і фоновий звук. Вона несе не лише ідентифікаційну, а й навігаційну функцію — дає глядачу сигнал, що він споживає контент певного типу, з певним рівнем якості та інтенцією. Фінальний екран містить коротке резюме випуску, заклик до дії (наприклад, написати коментар, поділитися відео або повідомити про подібну ситуацію), а також QR-код на форму збору історій або звернень.

Загальна структура постпродакшну спрямована не на естетизацію матеріалу, а на підвищення його зрозумілості, достовірності та суспільної значущості. Усі технічні рішення підпорядковуються змісту, а не навпаки. Такий підхід уможливорює формування стабільної довіри з боку аудиторії та створення методологічно сталого формату, придатного до серійного відтворення.

2.5. Контент-стратегія та просування YouTube-каналу

В умовах інформаційного перенасичення та високої конкуренції в цифровому середовищі ефективність YouTube-проекту залежить не лише від якості окремих відеоматеріалів, а й від наявності чітко сформованої контент-стратегії. Остання визначає логіку появи контенту, його функціональне навантаження, ритм публікацій, форматну сітку, а також способи залучення й утримання аудиторії. У контексті документально-розслідувального блогу, який має некомерційну соціально орієнтовану спрямованість, контент-стратегія виконує не лише промоційну, а й просвітницьку та мобілізаційну функцію. Планування структури контенту й алгоритмів його розповсюдження потребує врахування специфіки платформи, типології цільової аудиторії, алгоритмів YouTube та можливостей багатоканального просування.

Таблиця 2.3.

Елементи контент-стратегії YouTube-каналу «Де Правда?»

Тип контенту	Опис і цілі	Частота публікацій	Очікуваний ефект
Основні розслідування	Повноформатні відео (10–15 хв), побудовані за схемою журналістського розслідування з верифікацією фактів.	2 рази на місяць	Формування довіри, закріплення репутації каналу, активізація глядача.
Короткі огляди	Стислі відео (до 3 хв), що підсумовують ключові тези розслідування або	1 раз на тиждень	Підвищення охоплення, залучення нової аудиторії через короткий формат.

	швидко реагують на події.		
Інтерв'ю з експертами	Формат глибокого обговорення теми з фахівцями у сфері права, журналістики, місцевого самоврядування.	1–2 рази на місяць	Посилення аналітичної глибини, авторитетність джерел, контекстуалізація проблеми.
Навчальні відео	Інструктивні ролики (3–7 хв), що пояснюють, як користуватись публічними даними, подавати запити тощо.	2 рази на місяць	Просвітницька функція, розвиток навичок громадського контролю.
YouTube Shorts	Вертикальні відео до 60 секунд з фокусом на ключові тези або візуальні фрагменти розслідувань.	3–4 рази на тиждень	Залучення молодіжної аудиторії, розширення охоплення через алгоритми Shorts.
Live-стріми	Прямі ефіри з автором, відповіді на запитання, анонси майбутніх розслідувань,	1–2 рази на місяць	Поглиблення контакту з аудиторією, підвищення лояльності, ефект спільноти.

	обговорення реакції влади.		
--	-------------------------------	--	--

Запропонована контент-стратегія забезпечує тематичну та форматну різноманітність, поєднуючи глибину аналітики з актуальністю реакційного контенту та просвітницькими компонентами. Чіткий розподіл типів матеріалів дозволяє одночасно задовольняти інформаційні, емоційні та когнітивні запити різних сегментів аудиторії. Завдяки регулярності випусків і повторюваності форматів формується впізнаваність, що критично важливо для новостворених каналів. Важливим аспектом є також взаємодія між форматами: короткі відео слугують тизерами до основних розслідувань, навчальні матеріали — методичним доповненням, а прямі ефіри — способом налагодження горизонтального зворотного зв'язку. Стратегія базується на адаптації до алгоритмів платформи та побудові довгострокової стратегії росту з акцентом на органічне охоплення, а не штучне стимулювання переглядів. Таким чином, контент-архітектура «Де Правда?» створює передумови для формування стійкої глядацької спільноти, спроможної до участі, рефлексії та ініціативи.

Висновки до другого розділу

У другому розділі кваліфікаційної роботи здійснено поетапну розробку авторського відеопроєкту у жанрі документального розслідування для платформи YouTube. Розділ поєднує концептуальні засади творчого задуму із конкретними технічними, організаційними та комунікаційними рішеннями, що необхідні для реалізації сучасного медіапродукту у цифровому середовищі. У результаті було сформульовано ідею та концепцію блогу, визначено цілі, тематичну спрямованість і форматну модель контенту. Запропоновано структуру пілотного випуску, сценарну побудову, композиційну логіку розгортання розслідування та стилістику закадрового коментаря. Розробка сценарію засвідчила необхідність поєднання фактологічної точності, аналітичної глибини й візуальної доказовості, що є ключовими для жанру розслідування.

На етапі організації виробництва було описано підготовчі дії, зокрема вибір локацій, визначення технічного забезпечення, структуру малої продакшн-команди. Проаналізовано вимоги до знімального процесу з урахуванням документальної специфіки: збереження реалістичності, дотримання журналістських стандартів, мінімізація втручання у середовище зйомки. Окрему увагу приділено етапу постпродакшну, що включає монтаж, озвучування, оформлення титрів та інфографіки, а також розробку візуальної айдентики каналу. Постпродакшн розглянуто не лише як технічну обробку, а як інструмент змістового структурування і посилення достовірності. Визначено підхід до використання графіки, звуку та стилістики подачі, орієнтований на підвищення довіри аудиторії без втрати фактологічної точності.

Контент-стратегія проєкту передбачає диференційований підхід до типів матеріалів: повноформатні розслідування, короткі огляди, навчальні ролики, прямі ефіри. Створено стратегічну сітку публікацій з урахуванням алгоритмів платформи, типології аудиторії та цілей громадянської взаємодії.

Запропоновано систему контентної взаємодії, що забезпечує залучення глядачів, підтримання активності та побудову довіри до каналу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження було доведено, що створення власного YouTube-блогу в документально-розслідувальному жанрі є не лише формою індивідуальної творчої реалізації, а й актуальним інструментом громадянської журналістики в умовах сучасного цифрового середовища. Робота охоплює весь цикл формування аудіовізуального медіапроєкту — від формулювання ідеї та концепції до розробки сценарію, контентної стратегії та механізмів просування на платформі.

Особливістю документального розслідування як жанру є його подвійна природа: поєднання фактичної точності з елементами наративної драматургії, а також потреба дотримуватись журналістських стандартів у форматі, що активно функціонує в логіці розважальної платформи. У ході дослідження було з'ясовано, що ефективність такого формату залежить не лише від теми чи якості зйомки, а від узгодженої взаємодії концептуальних, технічних та комунікаційних компонентів. Саме тому розробка повного сценарного, виробничого та стратегічного плану блогу має вирішальне значення для сталого розвитку проєкту. У роботі також наголошено на важливості локального фокусу розслідувального контенту. Було продемонстровано, що навіть один кейс — наприклад, аналіз сумнівної закупівлі в межах освітнього закладу — може нести ширший суспільний сенс і слугувати прикладом для подібних ситуацій в інших громадах. Таким чином, блог функціонує не тільки як джерело інформації, а як інструмент соціального нагляду.

Метою творчого проєкту було обґрунтування та реалізація авторської концепції YouTube-блогу в жанрі документального розслідування як форми сучасної громадянської журналістики. В процесі виконання поставленої мети було послідовно розв'язано шість конкретизованих дослідницьких і проектних завдань, кожне з яких дало можливість забезпечити цілісність результату та прикладну цінність проєкту:

1. У межах першого завдання здійснено аналіз теоретичних засад функціонування відеоблогінгу як нової форми журналістської практики та громадянської комунікації. Було доведено, що YouTube-блог є не лише інструментом розповсюдження інформації, а й повноцінною платформою формування громадської думки, мобілізації спільнот і реалізації незалежної журналістики поза межами традиційних ЗМІ. З'ясовано, що особливістю блогінгу є симбіоз особистісного і публічного дискурсу, що уможливорює створення висококонкурентного авторського контенту з потенціалом суспільного впливу. Визначено також ключові жанрові ознаки документально-розслідувального формату в контексті цифрового відео.

2. Друге завдання передбачало вивчення психологічних та соціальних механізмів сприйняття документального контенту, зокрема в жанрі розслідування. У ході дослідження встановлено, що цей формат активує когнітивну увагу глядача, сприяє формуванню критичного мислення і виконує функцію соціального сигналу. Було проаналізовано ефект достовірності, що виникає при поєднанні фактологічних джерел, візуальної аргументації та наративної послідовності. Визначено, що документальні розслідування викликають у глядача підвищену емоційну залученість, що в свою чергу підсилює ймовірність подальших дій: коментування, поширення, звернень до органів влади або ЗМІ.

3. У межах третього завдання здійснено аналіз сучасного українського контексту функціонування YouTube-каналів, що працюють у жанрі журналістських розслідувань. Описано приклади провідних платформ (BINUS.info, «Слідство.Інфо», «Наші гроші»), розкрито особливості їхнього стилю, структури контенту, аудиторної політики та впливу. Встановлено, що більшість проєктів сконцентровані на загальнонаціональних проблемах, тоді як локальні кейси часто залишаються поза увагою. Це дало підстави для обґрунтування доцільності створення нового авторського проєкту з фокусом на локальні порушення та зловживання, які не меншою мірою впливають на якість життя громадян.

4. Четверте завдання реалізовано через формулювання повної концепції авторського каналу «Де Правда?», що передбачає визначення ідеї, цільової аудиторії, тематичного профілю, жанрової моделі та цілей. Було обґрунтовано необхідність створення блогу, який спеціалізується на фіксації локальних проблем — від фіктивних тендерів до бездіяльності органів місцевого самоврядування. Концепція каналу передбачає поєднання журналістських стандартів із форматами громадянського сторітелінгу та активною взаємодією з глядачами, які можуть виступати як інформатори, коментатори або співучасники розслідувань.

5. П'яте завдання було спрямоване на розробку творчої заявки та сценарію пілотного випуску, а також опис ключових етапів його реалізації — від підготовки до постпродакшну. У межах цього етапу обрано реальний кейс з електронної системи закупівель Prozorro щодо ремонту спортивного майданчика в одному з навчальних закладів м. Дніпро. Було створено повноцінну творчу заявку з визначенням теми, мети, структури випуску та хронометражу. Розроблено деталізований сценарій з поясненням візуальних, текстових і аудіоелементів. Також описано процес зйомок: вибір локацій, структура команди, технічне забезпечення, принципи етичної та юридичної відповідності. Постпродакшн описано як аналітичну та змістову обробку матеріалу: монтаж, озвучення, графіка, айдентика.

6. У шостому завданні було сформовано контент-стратегію розвитку каналу, яка охоплює типологію форматів, ритм публікацій, способи дистрибуції та взаємодії з аудиторією. Виокремлено шість основних типів відео: повноформатні розслідування, короткі огляди, навчальні ролики, інтерв'ю, Shorts та прямі ефіри. Визначено частотність, функції кожного формату, канали розповсюдження та алгоритми підтримання активності глядачів. Стратегія орієнтована на органічне зростання аудиторії, побудову довіри через сталість, повторюваність форматів і персоніфіковану комунікацію.

Таким чином, розроблений проєкт підтверджує актуальність і практичну доцільність створення авторського медіапродукту в жанрі документального розслідування. Сформована концепція каналу, обґрунтовані сценарні, технічні та стратегічні рішення демонструють потенціал цього формату як інструменту громадянської журналістики в цифровому середовищі. Представлений підхід поєднує жанрову логіку, продакшн-планування та контентну стратегію, що дозволяє застосовувати запропоновану модель у рамках незалежних ініціатив, освітніх програм або місцевих медіапроєктів. Проєкт створює передумови для подальшої практичної реалізації та розвитку незалежного журналістського контенту на платформі YouTube.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабій І. Українська блогосфера як відображення соціокультурних процесів. Збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті». 2020. С. 16–19.
2. Баранова Г. Основи блога : підручник. Львів : ПАІС, 2000. 213 с.
3. Борковська І. П. Критерії та комунікативно-прагматичні особливості жанру «Персональний блог». Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика. 2022. Т. 33 (72). № 1, ч. 1. С. 107–112.
4. Борсук Н. І., Путькалець Л. А., Подаряща О. І., Капітан В. С. Схема проведення і структура журналістських розслідувань. The 1st International scientific and practical conference “Eurasian scientific discussions”. February 13–15, 2022. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2022. P. 390.
5. Вайшенберг З. Новинна журналістика : навч. посіб. / за заг. ред. В. Ф. Іванова. Київ : Академія Української преси, 2011. 262 с.
6. Волощенко Є. Дискурс відеоблога в структурі інтернет-комунікації. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Вип. 52. Т. 1. С. 147-152.
7. Гавран І. А., Грабарчук О. М., Грубич К. В. Жанрово-тематична класифікація відеоблогінга: науковий підхід. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2021. № 3. С. 92–97.
8. Гайкова А. Р., Дніпровська Т. В. Мова медіа у новому телебаченні: як журналісти захоплюють україномовний YouTube. Вчені записки. 2024. С. 236.
9. Гоцур О. Соціальні мережі та блоги як інструменти реалізації PR-кампанії. ISSN 2078-7324. Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2021. Вип. 50. С. 3–12.

10. Грон Ю. Г. Блог-записи як сучасний жанр Інтернет-комунікації. *Applied Linguistics D*. 2022. № 3. С. 51-54.
11. Денис Бігус, ведучий програми «Наші гроші»: Ми – великі зануди. URL: <https://detector.media/withoutsection/article/116216/2016-06-22-denys-bigus-veduchy-programy-nashi-groshi-my-velyki-zanudy/> (дата звернення: 17.04.2025).
12. Досенко А. К., Погребняк І. В. Інтернет-журналістика: комунікативні маркери. Київ, 2020. 189 с.
13. Захарченко А. Інтернет-медіа : інтерактивний навчальний посібник. Тернопіль : Крок, 2014. 198 с.
14. Квіт С. Масові комунікації : підручник. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 206 с.
15. Крейг Р. Інтернет-журналістика. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 323 с.
16. Крижанівська Г. Т. Блог як жанр Інтернет-комунікації. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. 2022. № 53. С. 77-81.
17. Лісневська А. Л. До питання роботи журналіста з відеоконтентом в сучасному інформаційно-комунікаційному просторі. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. 2020. № 3 (3). С. 216–221.
18. Мирбабаєва К. О., Васильченко В. М. Ютуб як соціальна мережа: відеоблогінг та аудиторія. Редакційна колегія. 2024. С. 498-502.
19. Надточій О. Л., Погрібна О. О. Основи створення новинного контенту: відбір інформації, стандарти та структура : нав. посібник. Черкаси : Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2024. 199 с.
20. Найденко А. Журналістське розслідування в Україні. Актуальні проблеми соціальних комунікацій. 2022. С. 93–96.
21. НАШІ ГРОШІ. URL: <https://nashigroshi.org/> (дата звернення: 17.04.2025).

22. Наші гроші. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL9o6bQUWYNvKKTyvzfUTUNBlfypaZyT4V> (дата звернення: 17.04.2025).
23. Новосельський І. Нові медіа як модерний інструментарій української політики. *European Political and Law Discourse*. 2020. № 7(2). С. 269-274.
24. Погребняк І. В. Блогінг як форма сучасного мережевого художньо-публіцистичного жанру. *Науковий журнал «Вчені записки ТНУ імені ВІ Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації»*. 2020. № 231(3). С. 229-233.
25. Поточний ремонт спортивного майданчика Комунального закладу освіти «Ліцей митно-податкової справи з посиленою військово-фізичною підготовкою при Університеті митної справи та фінансів» Дніпровської міської ради. URL: <https://gov.e-tender.ua/tender/budivelni-roboti/UA-2025-04-18-000955-a-potochnyj-remont-sportyvnoho-majdanchyka-komunalnoho-zakladu-osvity-licej> (дата звернення: 17.04.2025).
26. Прігунов О. В., Станіславенко А. В. Вплив лідерів думок медіапростору на світогляд та мовну культуру українського суспільства. *Теоретичні і прикладні аспекти інформаційної, бібліотечної та архівної справи*. 2024. С. 68-79.
27. Проєкт Слідство.Інфо. URL: <https://www.slidstvo.info/> (дата звернення: 17.04.2025).
28. Роман Цимбалюк. URL: <https://www.youtube.com/@RomanTsymbaliuk> (дата звернення: 17.04.2025).
29. Сенкевич Г. А. Посібник з журналістських розслідувань. *Теоретичний та практичний аспекти*. Дніпро : УМСФ, 2022. 220 с.
30. Слідство.Інфо. Pandora Papers: українські політики та бізнесмени у новому офшорному витоку. URL:

<https://www.slidstvo.info/articles/pandora-papers-ukrayinski-polityky-ta-biznesme-ny-u-novomu-ofshornomu-vytoku/> (дата звернення: 17.04.2025).

31. Слідство.Інфо створює власний медіаклуб: що це і як медіаклуби допоможуть ЗМІ? URL: <https://detector.media/rinok/article/181182/2020-10-01-slidstvoinfo-stvoryuie-vlasnyy-mediaklub-shcho-tse-i-yak-mediakluby-dopomozhut-zmi/> (дата звернення: 17.04.2025).

32. Програма журналістських розслідувань «Слідство.Інфо» може припинити вихід. URL: <https://detector.media/rinok/article/132247/2017-11-23-programa-zhurnalistskykh-rozsliduvan-slidstvoinfo-mozhe-prypynyty-vykhid/> (дата звернення: 17.04.2025).

33. Тищенко В. В., Мужанова Т. В. Дезінформація і фейкові новини: ознаки та методи виявлення в мережі інтернет. Кібербезпека: освіта, наука, техніка. 2022. № 2 (18). С. 175–186.

34. Шульгіна В., Сичова М. Особливості взаємодії інтернет-журналістики й суспільства. Всесвітній конгрес “Авіація в ХХІ столітті”–“Безпека в авіації та космічні технології”. 2025. С. 5-3.

35. Digital media: становлення новітньої комунікації : колект. монографія / за ред. М. М. Поплавського, Л. О. Кочубей. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. 244 с.

36. BIHUS Info. URL: <https://www.youtube.com/bihusinfo> (дата звернення: 17.04.2025).

37. Khristokin H., Zaitseva I. Modern practice of journalistic investigations in Ukraine in the conditions of war. State and Regions. Series: Social Communications. 2023. № 2 (54). P. 71–80.

38. Matheson D., Wahl-Jorgensen K. The epistemology of live blogging. New Media & Society. 2020. № 22(2). P. 300-316.

39. Neuman W. R. The Digital Difference : Media Technology and Theory of Communication Effects. Cambridge, MA : Harvard University Press, 2016. 384 p.

40. Yanina Sokolova. URL: <https://www.youtube.com/@YaninaSokolova>
(дата звернення: 17.04.2025).

41. Zayani M. Digital journalism, social media platforms, and audience engagement: The case of AJ+. Digital Journalism. 2021. Vol. 9. № 1. P. 24–41.